

ERIC HOOFD SCHILDERSBEDRIJF

Voor al uw binnen- en buitenschilderwerk.

Maalderij 8 • 3755 CG Eemnes • Tel. 06-51886413 • www.ehschilders.nl • e.hoofd@live.nl

**KOOT
EEMNES**

WWW.KOOTPEUGEOT.NL

de Raasschuur
Sinds 1968

ambachtelijke kazen
www.dekaasschuur.nl

exclusieve wijnen
Laarderweg 45

heerlijke noten
3755 AL Eemnes

EEMoptiek

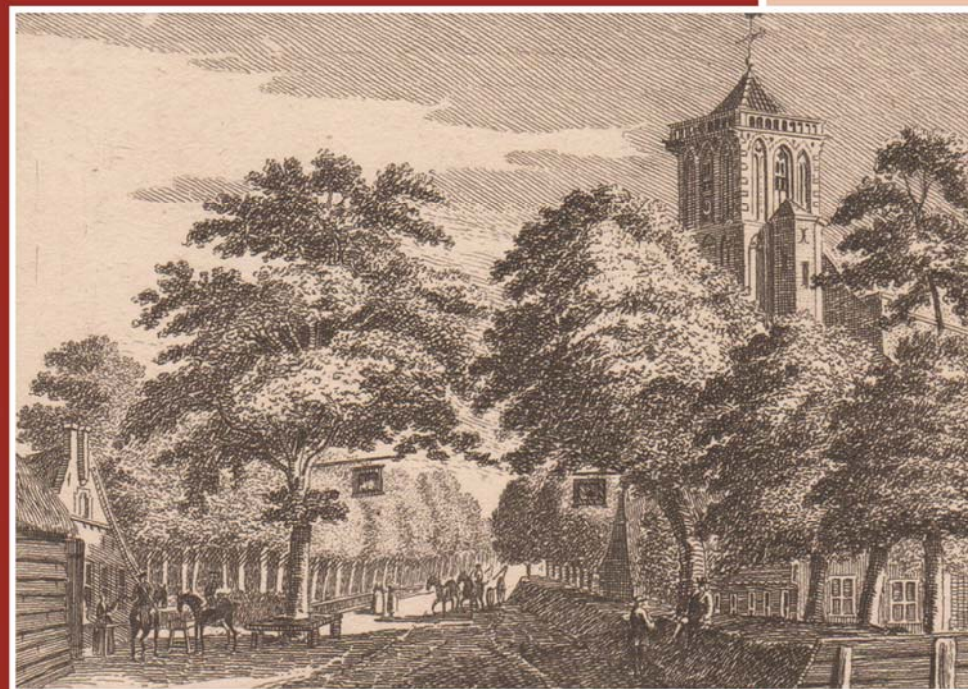
Gediplomeerd opticien
en contactlensspecialist
Lid A.N.V.C.

Laarderweg 44
3755 AP Eemnes

☎ 035 - 621 24 99
🌐 www.eemoptiek.nl
✉ info@eemoptiek.nl

openingstijden: dinsdag t/m vrijdag 9.00-18.00 uur. zaterdag 09.00-17.00 uur

HISTORISCHE KRING EEMNES

Kwartaalblad

Jaargang 38

1 - 2016

De Groentespeciaalzaak van
Eemnes en omstreken!

Lekker Gezond, Laarderweg 24B
3755 AN Eemnes, TE: 035 5386257

Topkwaliteit Groente & Fruit
Verse Salades
Verse Maaltijden
Verse Soepen
Vers gesneden Groentemixen
Verse Sappen
Fruit Kisten
Superfood
 Tarwegras-sap

Speciaalzaak in:

- tuinartikelen
- diervoeders en benodigdheden
- ijzerwaren en gereedschappen
- werkkleding en -schoeisel
- agrarische artikelen

SOEST
Torenstraat 16,

EEMNES
Noordersingel 18B,

AUTO CENTRUM EEMNES

Goed is niet Goed genoeg....

info@autocentrumemnes.nl
www.autocentrumemnes.nl

Bramenberg 6
3755 BX Eemnes

 (035) 539 5174 | 06 559 737 39
 (035) 539 5169

HISTORISCHE KRING EEMNES

DOEL VAN DE VERENIGING IS:

Bevordering van de kennis van- en de
belangstelling voor de geschiedenis in
algemene zin en de geschiedenis van
Eemnes, met aansluitend gebied, in het
bijzonder.

jaargang 38, nr. 1
maart 2016

verschijnt viermaal per jaar
ISSN (druk) 1384-0657
ISSN (digitaal) 2666-6200

BESTUUR

Voorzitter:
Mw. N.E. Lemckert, Zilverchoon 11
3755 TH Eemnes, 035-5311913
Secretaris:
J.J. Groeneveld, Zilverchoon 37,
3755 TH Eemnes, 035-5381609
Penningmeester:
S.N.J. van Zanden, 035-5389432
HKE-Girotekening NL711INGB0002080362
HKE-Rabobank NL31RABO0315911425

Leden:

H.A. van Hees, 035-5389849
J.B. Nouwens, 035-5389239
D.E.C. Scherpenzeel, 035-5388660
Mw. E.C.M. Seure, 035-5310129
J.J. van Wijk, 035-5314689

LEDENADMINISTRATIE

G.A.M. van Wijk-Blom, 035-5314689,
Raadhuislaan 39, 3755 HA Eemnes.

KWARTAALBLAD

Redactieadres
Kerkstraat 15, 3755 CK Eemnes
035-5389849, info@kleinwee.demon.nl

Redactie:

Henk van Hees
Ruud Ham

Opmaak:

Hans van Gelder

Druk:

Drukkerij J. Bout & Zn – Huizen

Losse nummers:

€ 4,- excl. verzendkosten

LIDMAATSCHAP

€ 14,- p.j., incl. kwartaalblad, voor leden in
de BEL-gemeenten (Blaricum Eemnes en
Laren NH). Leden buiten dit gebied betalen
€ 22,- p.j. i.v.m. verzendkosten.
Opzegging schriftelijk voor 1 december.
Vrienden HKE minimaal € 15,- p.j.

INTERNET HKE-ACTUEEL

www.historischekringemnes.nl
info@historischekringemnes.nl

WERKGROEPEN

Bebouwingsgeschiedenis:
R.T. v.d. Schaaf, 035-5386094

Beeld en Geluid:
J. Frantsen, 035-5310442

Documentatie:
J.J. Groeneveld, 035-5381609

Voorwerpen:
H.H.M. van Roy, 035-5312531

Bibliografie:
R.T. van der Schaaf, 035-5386094

Foto's:
R.J. Ham, 035-5311424

Genealogie:
H.A. van Hees, 035-5389849

Interviews:
H.A. van Hees, 035-5389849

Tentoonstellingen:
J.B. Nouwens, 035-5389239

Website:
W.A.M. de Witte, 035-5388130

© 2016 Historische Kring Eemnes. Alle rechten voorbehouden. Het geheel of gedeeltelijk overnemen van artikelen is slechts toegestaan na toestemming van de redactie. De uitgever heeft er naar gestreefd de rechten van illustraties volgens wettelijke bepalingen te regelen. Degenen die desondanks menen nog bepaalde rechten te kunnen doen gelden, wordt verzocht zich te wenden tot de uitgever: info@historischekringemnes.nl. Auteurs die in dit tijdschrift publiceren geven daarmee onvoorwaardelijk toestemming tot het in digitale vorm opnemen in openbare databases. Logo van HKE: © 2009 Joop Smids, Eemnes, met alleenrecht van gebruik voor HKE.

Inhoud

Van de voorzitter	3
Mennegaten aan Wakkerendijk en Meentweg (Jaap Groeneveld)	4
Wie helpt mee met de Anjeractie?	20
Communiceren, past dat bij u?	21
Rondje cultuur	21
Levensverhaal van Jan Hendrik Otto Dop (Bert Snel)	22
Helga Schouten portretteert geïnterviewden	41
Humphrey Watkin Hughes (Henk van Hees)	42
Kwartierstaat Antje KOPPEN (Michel Majoor)	49
Wie heeft de meeste Eemnesser voorouders?	61
Wie kent er nog verhalen over Antje Koppen?	61
Herdenking Zuiderzeevloed 1916 (Liesbeth Lemckert)	62
Eemnesser van het jaar 2015 (Liesbeth Lemckert)	63
Inleveren kopij voor het volgend nummer	64

Tentoonstelling in de Oudheidkamer

Verlengd tot eind zomer 2016:
EEMNESSER MERKLAPPEN

oudheidkamer EEMNES

Raadhuislaan 2a
Telefoon 035-5382375
Geopend: zaterdag van 14-16 uur
Toegang gratis

Van de voorzitter

In dit kwartaalblad staat een keur van mensen uit heden en verleden centraal. Bijzonder is zeker het levensverhaal van Humphrey Watkin Hughes. Humphrey is de Engelsman, die omkwam toen de Engelse bommenwerper, waarmee hij vloog op 20 februari 1944 neerstortte in de Eemnesser polder achter het Dikke Torentje. Het lichaam van Humphrey is nooit geborgen. Zijn kleindochter onthulde in juli vorig jaar een herdenkingsbord in de polder en vertelde aan Henk van Hees het verhaal van haar grootvader.

We komen meer te weten over Antje Koppen, voor velen nog een bekende Eemnesser dorpsfiguur.

Bert Snel ging op bezoek bij Henk Dop en tekende mooie verhalen op uit het leven van deze bewoner van de Streefoordlaan.

Januari stond in het teken van de herdenking van de overstroming van 1916. Jaap Groeneveld legt de opzet van de mennegaten uit en waarom die meestal goed werkten en waarom soms ook niet. Op 13 januari vertelde Henk van Hees ons boeiend over de gevolgen daarvan.

Wilt u nog meer weten van wat de Historische Kring Eemnes doet, of wilt u de schrijvers van het kwartaalblad en de bestuursleden ontmoeten, kom dan op donderdagavond 31 maart naar de Algemene Ledenvergadering. Wij ontmoeten u ook graag. Nog een goede reden om te komen is het programma na de pauze met Henk van der Horst. Dit programma treft u in de bijlage.

Wellicht tot ziens op 31 maart.

Liesbeth Lemckert

Afbeelding voorzijde omslag:

Gravure van Hendrik Spilman uit 1740 à 1750 van Eemnes-Binnen waarop rechts-onder een deel van een houten mennegat zichtbaar is in de dijk voor het Dikke Torentje. Via dit mennegat kon men bij de kerk en de omliggende woningen komen.

Mennegaten aan Wakkerendijk en Meentweg

MEER DAN HONDERD ZWAKKE PLEKKEN IN EEN ZEEWERING

JAAP GROENEVELD

De Zuiderzeevloed van februari 1916 toonde aan dat de mennegaten in de zeedijk langs de Wakkerendijk en Meentweg zwakke plekken waren. In Eemnes bestond een heel bijzondere situatie met wel 110 mennegaten in de zeevering. Al langere tijd hebben deze verdwenen Eemnesser mennegaten me geïntrigeerd. En dat was nog steeds zo toen in 2012 de vraag kwam naar ideeën voor een 'watermonument', dat sinds september 2014 als 'Het Mennegat' bij de voormalige haven staat. Er doken steeds weer verschillende beweringen op over het sluiten van de mennegaten: vóór midden november of pas op het signaal van de sluiswachter met de rode lamp als het water bij storm over de Zomerdijk stroomde. Dat vroeg om uitzoeken hoe het nu eigenlijk heeft gezeten.

WAT ZIJN MENNEGATEN?

Op de plaats van de huidige fietspaden langs de Meentweg en Wakkerendijk lag op het huidige dijklichaam nog halverwege de 20^e eeuw een zeeverende verhoging die 'dorpsdijk', 'zeedijk', soms Hoge Dijk, maar vaak heel verwarrend Hoge Weg werd genoemd, maar die geen weg was. Soms werd de dijk over de hele lengte Wakkerendijk genoemd. We vermijden hier dit gebruik van Wakkerendijk wegens de sinds 1929 ingevoerde straatnamen, waarbij slechts de zuidelijke helft van de dijk zo ging heten en het noordelijke deel Meentweg. Voor de plaatsaanduidingen gebruiken we de hedendaagse straatnamen en huisnummers.

De smalle weg aan de westzijde van de dorpsdijk, op de plaats van de huidige bestrating, werd van oudsher Neerweg genoemd. In 1640 gold het verbod 'dat niemand onse hoge wegh met peerden, beesten of schapen sal mogen rijden noch drijven dan alleenlijk op voorß [voornoemde weg] als die neerwegh scherp bevoren is'¹ en dus door de verharde randen van sporen onberijdbaar was. Omdat er een verbod is uitgevaardigd, zal de Hoge Weg dus waarschijnlijk ook wel eens

ongeoorloofd als weg zijn gebruikt. Buiten de vorstperiode zou beschadiging optreden. Tijdens de zomer was het weinig zinvol door de ook zeker toen al aanwezige mennegaten, hoewel die niet in de schouwreglementen worden genoemd. In 1631 en 1637 werden namelijk bij splitsing van enkele landerijen ook regelingen vastgelegd in de delingsakten over de bijbehorende mennegaten in de Zomerdijk en de Hoge Weg.² Men moet zich realiseren dat veel gewoonterechten mondeling voortleefden en alleen werden opgeschreven als er problemen waren ontstaan. De kruin van de dijk werd wel als voetpad gebruikt, aannemelijk alleen van november tot april.

Zowel de Neerweg als de dorpsdijk zijn in de loop van de eeuwen meerdere keren verhoogd, zoals na de vloed van 1702 met 1,5 voet (47 cm), in 1715 met 1 voet, na de decembervloed van 1717 tot 1,5 voet boven het hoogste vloedpeil. De Neerweg moest toen 4,5 voet (ca. 1,22 m) onder de kruin van de dorpsdijk liggen en minstens 2 roeden (ca. 7,5 m) breed zijn. Lange tijd heeft de kruin vermoedelijk op 10 voet (3,14 m) boven het maaiveld gelegen. Na de stormvloed van 1877 werd door Provinciale Waterstaat vastgesteld dat de hoogte minstens 3,5 m boven AP (praktisch NAP) moest liggen.³ We weten dat het maaiveld naast de dijk praktisch op NAP ligt.⁴ Er kwam dus nog een voet bij, wat ook klopt met de 2,10 m boven het wegdek van de Wakkerendijk en 3,65 m boven NAP op kruinhoogte, die we op een dwarsdoorsnede uit 1936 bij de katholieke kerk aantreffen.⁵

De zeedijk liep ook door de bebouwde kom, vóór langs de gebouwen aan de oostzijde van de dijk. Omdat de dijk landerijen en huiserven zou blokkeren had men een oplossing in de vorm van mennegaten. Je vond ze in Eemnes, maar je kunt ze nog steeds overal in ons land terugvinden. Dit waren doorgangen in de zeevering, waardoor een wagen gemend kon worden.⁶

Aan de overzijde van de Eem bij het veerpontje is nog een breed mennegat te vinden met betonnen zijmuren, maar met slechts één gleuf voor een keerschot. En ook elders in het land zijn nog zulke doorgangen voor wegen, ook wel met sluisdeuren erin, onder andere in Noord-Groningen en Den Helder. Zelfs was er ooit één voor het havenspoor in Harlingen. Boven de A2 bij Everdingen zijn de grote verticaal bewegende schuiven tegen rivierwater in de 'coupure' in de Diefdijk, in 2013 vervangen, vergroot en optisch verborgen naast het viaduct bij de recente wegverbreding. Mennegaten kunnen deze doorgangen bezwaarlijk meer worden genoemd. Het zijn allemaal vormen van vloedkeringen in dijkcoupures.

Afb. 1: De Wakkerendijk omstreeks 1910 ter hoogte van Wakkerendijk 12, het huis links. Rechts ligt de Hoge Weg of dorpsdijk als zeewering, met een stenen mennegat erin. De straatweg van 1816 (midden) werd eeuwenlang de Neerweg genoemd.

Twee soorten mennegaten

Terug naar Eemnes. Er waren daar in de jaren dertig van de 20^e eeuw twee soorten mennegaten: 'aarden mennegaten' als tijdelijke doorgravingen in de dorpsdijk en de 'stenen mennegaten' met gemetselde zijmuren met aflopende 'vleugels'. Tijmen Roodhart (1907-1983) noemde de aarden versie in 1983 'mennegaten van zand' en hij wist waar de stenen mennegaten hadden gezeten in de dorpskom van Eemnes Buiten.⁷

De aanduidingen 'aarden' en 'stenen' komen we pas in de 20^e eeuw tegen in de archieven. Daarvoor gaat het alleen over 'men(ne)gaten'. De archiefbeschrijvingen maken helemaal geen onderscheid. Uit het gebruik van 'schutboorden', c.q. 'schutten', of anders uit de context blijkt dan dat het moet gaan om stenen mennegaten die alleen gesloten worden bij opkomende extreme vloed.⁸ Deze bezaten twee paar 'sponningen' (gleuven) in de zijmuren, waarin 'schutten' (vloedbalken)

Afb. 2: Zowat de enige duidelijke foto van een Eemnesser stenen mennegat. Deze is voor de herberg annex gemeentehuis 'De Lindeboom' op Wakkerendijk 7 in Eemnes-Buiten. Het is al herfst, want de bomen zijn kaal en de mest ligt (links) klaar op de kruin van de zeedijk.

werden gestapeld en waartussen een waterdichte vulling werd gestort. Dit heet in vaktaal een 'kistdam'.

Ogenschijnlijk staan er voor de niet ingewijden tegenstrijdige regelingen voor het sluiten van de mennegaten in de archiefbeschrijvingen en andere publicaties. Die regelingen zijn eigen levens gaan leiden⁹ of zijn met elkaar vermengd. Ook het themanummer uit 1986 van dit blad over de watersnood van 1916 draagt in de inleiding bij aan de verwarring met: 'Als de wintertijd begon, werden deze mennegaten opgevuld met zandzakken of houten schotten.' Tijmen Roodhart blijkt daar in verderop echter wel duidelijk onderscheid te maken.¹⁰

De ogenschijnlijk tegenstrijdige regelingen bestonden naast elkaar, afhankelijk van het soort mennegat en ze sloten elkaar niet uit. Het had immers geen zin de stenen mennegaten al in november te sluiten. De beurtschipper noch andere verlaanders zouden bijna een half jaar lang niet met hun wagens bij de havenkade kunnen komen, net zo min als de kerk in Eemnes-Binnen, de herbergen en de leer-

looier aan de oostzijde toegankelijk zouden zijn met wagens. Het probleem van de verwarring vindt eigenlijk zijn oorsprong in de omstandigheid dat de reglementen voor de schouwen gaan over de mennegaten die in november gedicht moeten zijn, de aarden versie. In 1850 is niet de gelegenheid gegrepen om een alles omvattend reglement te creëren, waarin ook de te nemen maatregelen worden opgenomen bij extreme vloed, zoals die van 1809 apart zijn verwoord. We komen daarop nog terug. In 1916 brak van beide soorten mennegaten er één door: de aarden versie bij nu Meentweg 107 en de stenen op het Putten-eind bij nu Meentweg 125. Het is nog verwonderlijk dat er niet meer gingen, want de ruim honderd aarden mennegaten waren de zwakste plekken in de dijk door de geringe zetting en verdichting van de grond. De gevolgen waren echter beduidend minder rampzalig dan bij de catastrofe van 1702, waarbij 28 woningen totaal werden vernield en 122 meer of minder beschadigd.¹¹

Aarden mennegaten

De aarden versie had geen zijmuren en het was de eenvoudigste vorm. De oudste blijken ervan staan in splitsingsakten uit 1631 en 1637, waarin de lasten worden verdeeld voor het openen en dichten van de mennegaten in de Zomerdijk en de Hoge Weg. Ook in de Zomerdijk werden mennegaten voor dat doel gegraven om de maatlanden te bereiken. In het 'Banwerksboek' van 1718 lijken alleen de afwijkingen op de bij iedereen bekende gewoonten te zijn opgegeven, zodat daaruit niet duidelijk blijkt waar alle mennegaten toen zaten.¹³

In 1811 is de hele dorpsdijk vanaf de grens met Baarn tot aan het einde bij de Veendijk en de Meendijk verdeeld in drie wijken, 'klassies' genaamd. Die betreffen Eemnes-Binnen, de Zuidpolder (inclusief Zuidwend) en de Noordpolder (inclusief Heinellenpolder), waarbij respectievelijk 27, 38 en 50 mennegaten bestaan die elk jaar open gegraven en weer gedicht worden.¹⁴ In het driedelige nieuwe 'Banboek van Eemnes' komen we per erf zeer gedetailleerd tegen wat de verplichtingen zijn van de eigenaren van verschillende kadastrale percelen binnen de met namen aangeduide erven. Elk mennegat wordt daarin beschreven. Daarin tellen we van zuid naar noord in de drie eerder genoemde klassies respectievelijk 25 voor 34 erven, 27 voor 53 erven en 50 voor 92 erven.¹⁵

Afb. 3: Teus Stoutenburg en zijn zoon Antoon komen midden jaren dertig¹² door het aarden mennegat tegenover Wakkerendijk 118. Dit is de enige foto van een aarden mennegat terwijl de zeedijk zijn functie al niet meer had, maar er nog wel lag.

In Binnendijk, dat tot 1811 een eigen bestuur had, was er in 1850 gemiddeld ongeveer één mennegat voor elk erf, in Buitendijk ongeveer één voor twee erven. In detail ziet men dat ook één voor drie of soms vier (smalle) erfstroken voorkomt. Kortom, een gatenkaas. Opmerkelijk is verder dat daarin in 1850, vergeleken met 1811, in Binnendijk twee mennegaten minder staan, terwijl er in de Zuidpolders en op de Zuidwend elf mennegaten minder zijn. In 1850 worden helemaal geen mennegaten genoemd op de Zuidwend. In 1811 is niet duidelijk waar ze allemaal lagen, maar in 1718 tellen we acht mennegaten op de Zuidwend.¹⁶ Tijmen Roodhart herinnerde zich daar uit zijn jeugd, omstreeks 1920-1930, negen stenen mennegaten, waarop we nog terugkomen. Het verminderde aantal aarden mennegaten in 1850 verklaar ik uit een duidelijker onderscheid in de uitwerking van procedures en een andere behandeling, maar zonder de soort mennegat expliciet te benoemen.

In 1830 waren de regels voor het dichten van de aarden mennegaten nog als

volgt: bij de septemberschouw moest het gat tot 1,5 voet (47,5 cm) gedicht zijn, bij de oktoberschouw tot 1 voet (31,5 cm) onder de kruin van de Hoge Weg en bij de novemberschouw moesten ze helemaal dicht zijn. Het dichten moest gebeuren met zand en klei, afgedekt met een laag kleiplaggen (minstens 30 cm) die een dichte en hechte structuur hebben, verstevigd door de grasplant. Niets wordt daarbij gemeld over houten schotten of zandzakken.

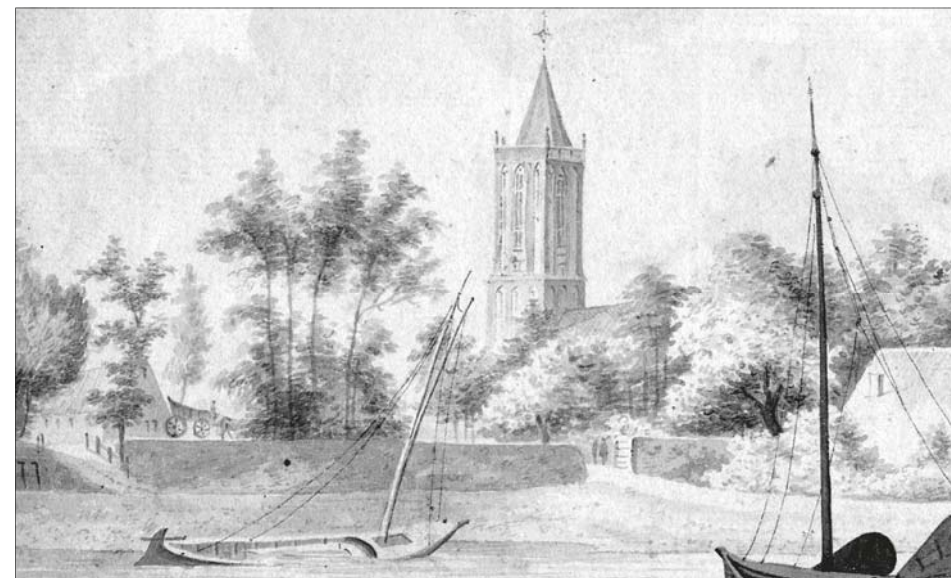
De oktoberschouw was op de tweede of derde woensdag of donderdag in oktober, juist voor de Eemnesser kermis. De novemberschouw (naschouw) was op de tweede woensdag van die maand.¹⁷ Hierna zullen we in 1809 ook nog een Allerheiligenschouw (1 november) tegenkomen. In 1850 werden de regels vereenvoudigd wegens de te grote hoeveelheid schouwen. Bij de oktoberschouw moest het gat tot 30 cm zijn gevuld en bij de novemberschouw moest het gat ook toen geheel gevuld zijn.¹⁸ De regeling was sinds 1811 wat betreft de schouwen ongeveer gelijk voor Eemnes-Binnen en Eemnes-Buiten.¹⁹

Uit een brief van de Provinciaal Ingenieur van de Waterstaat, K. van Rijn, van 15 april 1885 kan men begrijpen dat hij het liefst alle aarden mennegaten liet veranderen in stenen mennegaten, *‘waarin twee sponningen zijn gemaakt voor het gemakkelijk inzetten van schuiven, waarvan de tussenruimte met mest of klei gevuld kan worden.’* Er zouden ook geen vergunningen meer moeten worden afgegeven voor nieuwe mennegaten.²⁰

In 1916 zou de opzichter van Rijkswaterstaat de opbouw van aarden mennegaten als ondeugdelijk kwalificeren.²¹ Er werd ook wel eens gerommeld met de vulling. In 1928 werden een paar verantwoordelijken aangemaand de ‘specie’ te vervangen door deugdelijke. Eén van hen had het mennegat zelfs gevuld met ‘ruige rommel’. In 1930 werd iemand berispt op drie dagen te vroeg uitgraven op 12 april.²²

In 1918, mede na de vloed van 1917, werden maatregelen genomen om het aantal mennegaten te verminderen en deze met meer naburige grondeigenaren te delen, inclusief de lasten. In 1922 was het aantal sinds 1916 teruggebracht van 110 naar 80, blijkens een afgewezen verzoek voor het maken van een nieuw mennegat in de Eemnesser Dijk te Baarn. In 1926 wijst graaf Van Randwijck verzoeken van het dijkbestuur af – ‘op advies van zijn raadgever’ – om zijn aarden mennegat in de Snip onder Baarn te laten vervallen en in plaats daarvan die op de grens met Baarn te gebruiken.²³ In 1932 verviel de verplichting voor de landeigenaren en

Afb. 4: Fragment van een tekening toegeschreven aan Paulus van Liender met de titel “het Dorp Eemnes Buitendijk”, 1755, (coll. Het Utrechts Archief). Zicht op de oude havenkom. Rechts is een mennegat te zien met houten beschoeiing. Links is een overgang over de zeedijk.

huurders om de mennegaten te sluiten. Dit was op verzoek van een aantal boeren wegens het sluiten van de Afsluitdijk in dat jaar.²⁴

Stenen mennegaten

In de dorpskommen treft men op foto's van begin 20^e eeuw gemetselde, stenen mennegaten aan voor doorlopende toegang tot de huiserven, de kerk te Binnendijk en de haven aan de oostzijde van de dorpsdijk. Verder was er aan het meest noordelijke einde van deze dijk, bij nu Meentweg 125, ook nog zo'n mennegat dat in 1916 zou doorbreken blijkens: *‘t Breed mennegat aan 't einde van den Eemnesserstraatweg [lees Meentweg] bezweek voor den drang van 't water. De steenen muren en een gedeelte van den dijk werden weggeslagen (...).*²⁵ Dit was het *‘mennegat of doorrit aan het Putten-eind’*, dat toegang gaf tot de Blaricummer Meent en de Gooise Weg. Feitelijk zat het mennegat in de Veendijk. Teunis Rood-

hart had de taak om de schutten voor dit mennegat en die bij de haven in de onmiddellijke nabijheid te bewaren en te plaatsen. In 1919 is die van het Putten-eind opgeheven.²⁶ Hoe men daarna over de dijk kwam is hier niet uitgezocht.

Stenen mennegaten lijken omstreeks 1760 te zijn ingevoerd. Ze hadden eerst houten voorgangers, zoals ook sluizen en heulen eerst van hout waren. Voor een deel kan men eerst genoeg hebben genomen met aarden mennegaten. De oudste blijk van een houten mennegat zien we op een gravure van Hendrik Spilman uit 1740 à 1750 van Eemnes-Binnen, waar er twee waren voor toegang tot de kerk en een paar huizen (zie omslag).

Bijgaande tekening uit 1755 (afb. 5) laat een met balken of planken beschoeid mennegat zien dat toegang gaf tot de Vaartsteeg en de haven. Bijzonder detail is een overgang over de dijk, meer naar links. Na sluiting van het mennegat met een kistdam tegen een vloed zou deze dan ook niet onmiddellijk verwijderd behoeven te worden om de haven bereikbaar te houden. Een soortgelijke tekening uit 1771 laat een gewijzigde situatie zien, waarbij het mennegat voorzien is van de bekende schuin aflopende muur, een 'vleugel', terwijl de dijkovergang er ook nog lijkt te zijn. De haven heeft nu ook het marktveld tussen de havenarmen.

In 1777 komen met schutboorden afsluitbare mennegaten voor in de reglementen in geval van overstroming van de Eempolder, zowel voor Buitendijk als voor Binnendijk, die op hoofdzaken overeenkomen.²⁷ Artikel II voor Buitendijk luidt: *'Indien het Zeewater in de Polder vloeit, zullen de Burgemeester en zodanige Gerechtspersonen als in de beide naaste vierels [wijken] van de Kerkebuurt wonen, directelijk vergaderen op de Gerechtskamer en terstond bezorgen dat de Schutboorden in de Mennegaten van de Zuidwin [Zuidwend] gesteld worden; alles op eene boete van twee Gulden voor ieder die absent blijft te verbeuren, tenzij desselve door ziekte of Absentie verhindert waren.'* De Kerkebuurt is de dorpskern langs de Wakkerendijk, van de Laarderweg tot de Vaart, die dus op de Zuidwend ligt en ook de Kerkstraat omvat. In Eemnes-Binnen moest de kerkmeester opdracht geven de schutboorden in de mennegaten te plaatsen (afb. 6). Of het gaat om houten of stenen beschoeiing blijkt hier niet uit, maar dat het om bij vloed afsluitbare mennegaten gaat, is evident.

Zou het water tot aan de voet van de dijk komen, dan moesten de 'vieren'²⁸ opnieuw bijeenkomen (Art. III) en trad ook Artikel IV in werking: *'De mennegaten in de Zuidwin zullen alsdan directelijk gevuld worden moeten, ten welker einde bij*

Af. 5: Fragment van een tekening van J. Versteegh, getiteld "Eemnes Buitensdijk, 1771", (coll. Het Utrechts Archief). Achter het drukkere haventaferreel met marktplein zien we duidelijk het mennegat met de scheef aflopende wand, die we als muur interpreteren. De overgang over de dijk lijkt er ook nog te zijn. Zie de paaltjes links.

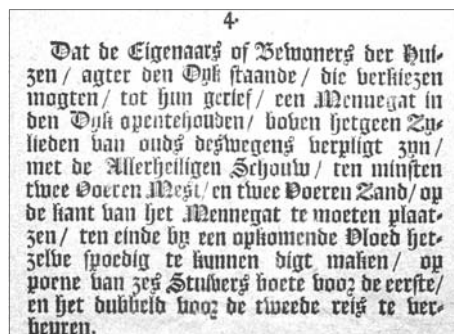
de naastliggende Ingezetenen, op order van die van Gerechte de Messie en nodige Specie zullen aanbrengen, die dan door de gezamenlijke Buuren op order als voeren, directelijk ingewerkt worden zal, ter hoogte van ruim de Hoogeweg.' Alle weerbare mannen moesten zich beschikbaar stellen met schoppen en kruiwagens (Art. IX) en boeren met wagens en karren (Art. X) om op aanwijzing bedreigde plaatsen in de dijk te versterken.

Naar aanleiding van de stormvloed van 1808 zijn nadere regels besloten op 21 maart 1809 ter bescherming en verbetering van de Hoge Weg en de Neerweg. Ze zijn bekend gemaakt op een aanplakbiljet.²⁹ Bomen op de dijk waren vooral een probleem waartegen maatregelen werden getroffen. In artikel 4 staat een duidelijker tekst over de afsluitbare mennegaten (afb.7): *'De Eijgenars of Bewoners der Huizen / agter den Dyk staande / die verkiezen mogten / tot hun gerief / een Mennegat in den Dyk open te houden / boven hetgeen Zylieden van ouds*

Afb. 6: Artikel 1 uit het reglement van 1772 voor Binnendijk (Archief Eemland, arch. 1001, inv. 126).

Afb. 7: Artikel 4 uit het reglement van 1809 van Buitendijk (Gelders Archief, arch. 1939, inv. 120).

deswegenhs verpligt zyn / met de Allerheiligen Schouw / ten minsten twee Voeren Mest / en twee Voeren Zand / op de kant van het Mennegat te moeten plaatsen / ten einde by opkomende Vloed hetzelfde spoedig te kunnen digt maken / op poene van zes Stuivers boete voor de eerste / en het dubbeld voor de tweede reis te verbeuren.'

De sluiswachter had sinds 1864 als neventaak om bij hoog water met een witte lamp te waarschuwen dat het water de kruin van de Zomerdijk bereikte, met een tweede, rode dat het er overheen ging.³⁰ Ten tijde van het gemaal, sinds 1883, werden lampen in de glazen lantaarns geplaatst die uit de westgevel steken. De tweede lamp was het sein om maatregelen te nemen, zoals het afsluiten van de heulen en het plaatsen van de schutboorden. Het mennegat bij de haven – 'het oude mennegat' – voor de toegang tot de Vaartsteeg viel onder de verantwoordelijkheid van het dijkbestuur. Omstreeks 1920 had J. Steenman de taak om de 'schutten' te bewaren en te plaatsen voor de mennegaten van de Eemnesser haven en die bij Van IJken, de beurtschipper.³¹

Hoe die schutboorden er toen uit zagen weten we niet exact. Men moet niet denken aan wat planken, maar aan stevige balken die in twee rijen op elkaar werden gestapeld. Zie de gleuven in de zijmuren op enkele foto's hierbij. In de tussenruimte moest tot ruim boven de kruin van de dijk de 'messie' (mengsel van mest en stro) en zand worden gestort, die gedurende de winter naast deze doorgangen klaar moesten liggen.³² Op afb. 2 en 9 is duidelijk te zien dat de messie op de kruin van de dijk klaar ligt, terwijl op afb. 1 een begin is gemaakt.

Mennegaten op de Zuidwend

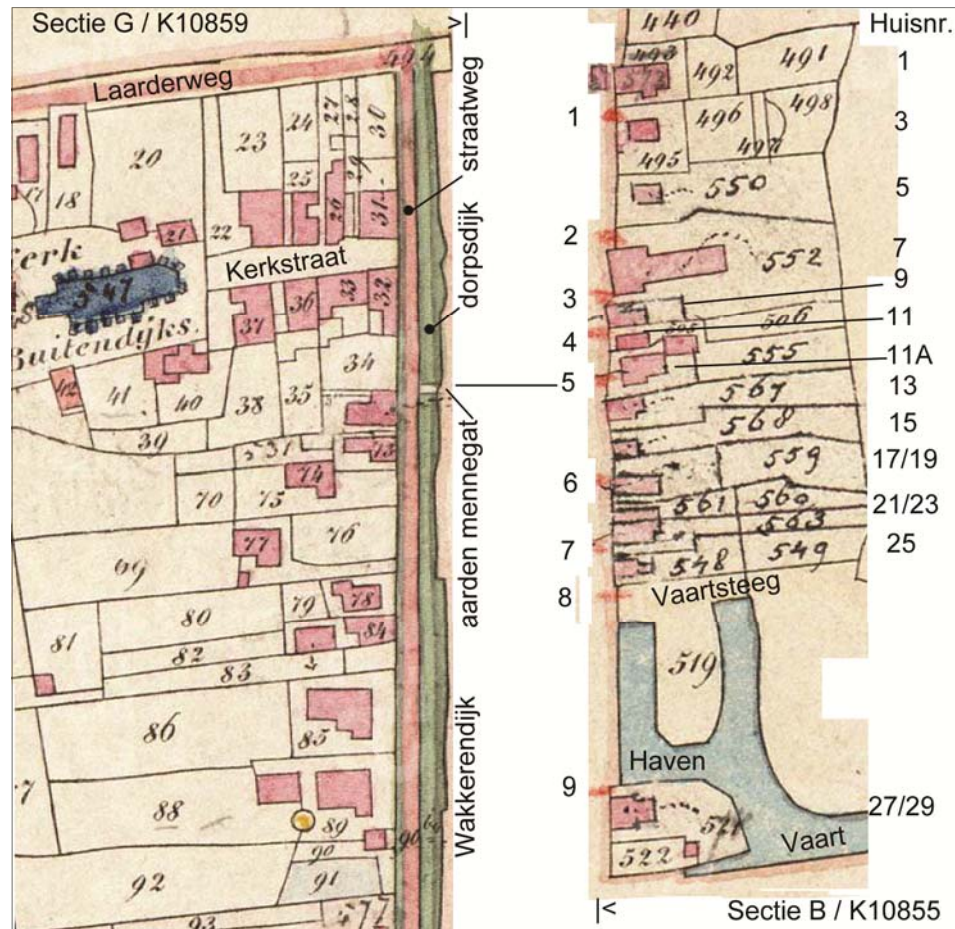
Het reglement suggereert, wegens 'verkiezen', dat in 1777 de eigenaren van de huizen aan de oostkant of een deel van hen nog met aarden mennegaten werkten. Volgens de opgave van Tijmen Roodhart waren er in zijn jeugd negen stenen mennegaten op de Zuidwend.³³ De twee die we dan nog missen van de elf die we eerder noemden, zijn misschien het gevolg van combinatie. Het waren niet de twee stenen mennegaten in Binnendijk, want die vielen in de zuidelijkste 'klassie'. In 1877 zullen de muren verhoogd moeten zijn in verband met de dijkverhoging.

In 1842 heeft het dijkbestuur van Eemnes kadastrale kaarten laten maken waarop de heulen (duikers) en de mennegaten staan aangegeven. Op de kaarten van de westelijke kadastrale secties staat de dorpsdijk keurig groen ingekleurd, met onderbrekingen op de plaats waar mennegaten zouden zitten, ook in de dorpskommen (afb. 8, links). Op de oostelijke tegenhanger staat de dorpsdijk niet aangegeven, maar wel zijn met rood potlood alle mennegaten gemerkt (afb. 8, rechts). Het aardige van deze kaarten is dat blijkbaar op de westelijke alleen de aarden mennegaten staan. Op de Zuidwend in Eemnes-Buiten is maar één daarvan te bespeuren (afb. 8, bij mennegat nr. 5). Het is in elk geval zeker dat er bij de haven vanouds een stenen mennegat was en dat staat er niet op. Kortom, de westelijke kaarten (links) zijn bedoeld voor het beheer van de 'aarden mennegaten' en de heulen, om vast te leggen waar die zaten.

In de bebouwde kom van Eemnes-Buiten zien we zo op afb. 8 (links) negen mennegaten (rood; hier genummerd 1 t/m 9), waarvan er slechts één nog een aarden mennegat is (nr. 5). De overige acht waren dus stenen mennegaten. Later is die ene aarden variant bij het huis Wakkerendijk 11A blijkbaar ook nog versteend, zodat we uitkomen op Tijmen Roodhart's aantal van negen. Dat is vermoedelijk al gebeurd voor 1850, omdat er toen op de Zuidwend geen aarden mennegaten meer werden genoemd.

Op de stenen mennegaten was ook wel het nodige aan te merken blijkens correspondentie in verband met slecht onderhoud. Muren waar paddenstoelen uit groeiden en verrotte schutten werden geconstateerd. Bewoners in de dorpskommen werd in 1922 verweten dat ze de 'steenmen negaten' niet tijdig zouden hebben gesloten bij opkomende vloed, zodat het dijkbestuur zich genoodzaakt voelde om in overleg met hen werklieden aan te wijzen die dat zouden doen op last van de dijkgraaf. A. de Bruijn (Wakkerendijk 1) en J. Heek (W'dijk 3) voor hun

Afb. 8: Kaartfragmenten betreffende de mennegaten op de Zuidwend in 1842 (Archief Eemland, digitale kaarten K10859 en K10855). Links is in de dorpsdijk één mennegat aangegeven (nr.5), dat een overgebleven aarden versie is. De rood gemarkeerde (rechts, nrs 1 t/m 9) zijn alle mennegaten. Deze zijn blijkbaar uitgevoerd in steen, behalve nr. 5.

gezamenlijke mennegat (afb. 8, nr. 1) en J. Ruizendaal van herberg "De Lindeboom" (W'dijk 7) voor zijn eigen mennegat (nr. 2) kregen opdracht om hun zijmuuren te repareren. J. van Ijken (W'dijk 27/29, nr. 9) kreeg in 1930 nog toestemming om zijn mennegat met een meter te verbreden door de noordelijke zijmuur te verplaatsen of opnieuw op te bouwen. Hij moest in het midden twee stalen steunpa-

Afb. 9: Het stenen mennegat voor de kerk van Eemnes-Binnen omstreeks 1930 ³⁵ (coll. Hans Kleinhoven). De bladeren zitten nog aan de bomen, maar de messie ligt al klaar op de dijk.

len kunnen aanbrengen. Vermoedelijk ging het erom een bredere vrachtauto erdoor te kunnen rijden.³⁴

MONUMENT 'HET MENNEGAT'

In 2012 was het 80 jaar geleden dat de Afsluitdijk op 28 mei 1932 definitief werd gesloten. De Zuiderzeevloed van 1916 was 'de druppel die de emmer deed overlopen'. Er waren al langer plannen gesuggereerd om de Zuiderzee af te dammen, zelfs al in de 17^e eeuw. In 1886 wordt de *Zuiderzeevereeniging* opgericht om de zee geheel of gedeeltelijk in te polderen. Ir. Cornelis Lely treedt in dienst als ingenieur. In 1891, 1901 en 1912 wordt hij minister van Waterstaat en hij bevordert als zodanig die plannen. Door het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog heeft het kabinet echter andere prioriteiten. Op 9 september 1916 dient Lely toch de *Wet tot afsluiting en drooglegging van de Zuiderzee* in, kortweg de *Zuiderzeewet*, die pas in 1918 wordt goedgekeurd.

In 1920 beginnen de eerste werkzaamheden door Wieringen met het vasteland te verbinden en in januari 1927 gaat de eerste spa de grond in voor de Afsluitdijk. Deze dijk zou veel veranderen voor de bevolking en de natuur in en rond de Zuiderzee, die vanaf 20 september 1932 officieel IJsselmeer wordt genoemd. In de eerste plaats weet men zich veilig achter deze nieuwe dijk, die na de ramp van 1953 op Deltahoogte is gebracht. Stijging van de zeespiegel maakt verdergaande maatregelen nodig.

In 2012 ontstaat in Eemnes het idee om tachtig jaar na de afsluiting een aandenken te plaatsen en dat te realiseren in het kader van het programma Cultuurparticipatie van de provincie Utrecht. Samenwerking van de Historische Kring Eemnes, die suggereert 'iets met een mennegat te doen', en de Kunst- en Cultuurcommissie Eemnes resulteert in een fraai monument, mede dank zij de provincie

Afb. 10: Monument 'Het Mennegat', ontworpen door Reggie van Berkel, bij de oude haven van Eemnes, tegenover het oude raadhuis aan de Wakkerendijk (foto Harm Boerma).

Utrecht, waterschap Vallei & Veluwe en de gemeente Eemnes. Reggie van Berkel, plaatselijk beeldhouwster en drijvende kracht achter het programma, ontwerpt het monument, dat wordt onthuld op 13 september 2014.

'Het Mennegat' bij de oude haven herinnert ons eraan dat 'De eeuwige strijd tegen het water' nooit is afgelopen.

LITERATUUR

- E. van Andel, 'De grote waai en een "vergeten" hofstede', in: *Historische Kring Eemnes* 32 (2010) 3, p. 126-142.
- M. Mijnsen-Dutilh, *Dijk- en polderbesturen onder Eemnes*, 1999, in de reeks *Archief-toegangen waterschap Vallei & Eem*. NB: Daarin gebruikte Archiefnummers 27 t/m 29 corresponderen met die van het Gelders Archief nrs. 1939 t/m 1941 sinds 2015. Inventarisnummers zijn ongewijzigd.
- M. Mijnsen-Dutilh, *Een vallei vol water – Waterschapskroniek Vallei en Eem 1616-2011*, Utrecht/Leusden 2011.
- C.W. Moores en P.J. Vermeulen, *mr. Johan van de Water's Groot Plakkaatboek 's Lands van Utrecht aangevuld en vervolgd tot het jaar 1810*, deel II, Utrecht 1860.
- H. van Hees, 'De Watersnood van 1916', in *Historische Kring Eemnes*, 8 (1986) 1 (HKE1986-1).
- W. van IJken, *Huisnummers Eemnes (1813-1930)*, Eemnes 2005. Dit betreft een overzicht (beperkte op-lage) van een correlatie van oude huisnummers tot de huidige huisnummering sinds 1930 en oude ervennamen.

BRONNEN:

- Archief Eemland, Archiefnr. 1001 – Conglomeraat Gerechtsbesturen Eemnes (...) 1637-1813.
- Gelders Archief (GA), Archiefnr. 1939 – Gecommitteerde Geërfden van Eemnes Buitendijks 1682-1850;
- Id. nr. 1940 – Gecommitteerde Geërfden van Eemnes Binnendijks 1681-1819;
- Id. nr. 1941 – Gecommitteerde Geërfden van Eemnes, uitmakende het dijkbestuur aldaar 1819-1895.
- Id. nr. 1943 – Waterschap Eemnes, 1858-1965.

Noten

1. AE 1001, inv. 127, Afschrift van schouwreglement van 1640.
2. Mijnsen (2011), p. 39.
3. Mijnsen (1999), p. 156-157; Mijnsen (2011) geeft op p. 111 onzekerheden over de hoogtematen aan i.v.m. de definitie van de voet. Hier is uitgegaan van de Rijnlandse maten: 1 voet = 31,4 cm.
4. Hoogtelijnen op topografische kaarten van het Kadaster.
5. Mijnsen (2011), p. 276, doorsnede Wakkerendijk boven R.K. kerk Eemnes-Buiten, sept. 1936. De hoogten konden variëren, maar de kruin van de zeedijk lag rond de 3,60 m + NAP volgens dwars-profielen in GA 1943, inv. 381, 'Stukken betreffende (...) Met tekeningen, 1916-1926.' Het weg-dek van de Meentweg lag op ca. 1,70 m + NAP, ca. 50 cm lager dan de Wakkerendijk.
6. Woordenboek Nederlandse Taal: 'de toegang tot den akker waarlangs men den oogst binnenhaalt; (...); "de opening of toegang door eenen dam, houtkant of eene gracht, waar men van de baan op het land of den akker rijdt"'.
7. HKE 1986-1, p. 21-22.
8. Mijnsen (1999), p. 104, noot 127; AE 1001, inv. 126; Morees/Vermeulen, p.192-194.
9. Mijnsen (2011), p. 211 'mennegaten of doorritten in de dorpsdijk (...) bij oktoerschouw' en p. 277; Van Andel, p. 126 suggereert één soort mennegat met 'schietboorden'.
10. HKE 1986-1: Inleiding p. 3; Roodhart p. 21-22.
11. Van Andel, p. 131-132.
12. *Historische Canon van Eemnes*, p. 149 noemt 'omstreeks 1930', maar dit blijkt niet juist.
13. 1631 en 1637: Mijnsen (2011), p. 39. Ook 1703: GA 1941, inv. 123, 'Banwerksboek van de Ho-geweg en de Zomerdijk', 1718, aantekening mennegat Doppenerf (Meentweg 61; zie Van IJken).
14. GA 1939, inv. 4: brief dd 15 maart 1811 en kopie van 'De taxatie van de Eemnesser Dijk'.
15. GA 1941, inv. 127 t/m 128, 'Banboek van Eemnes', delen resp. 'Eemnes Binnendijk' (1849), 'Eemnes Buitendijk, Zuidpolder en Zuidwend' en 'id., Noordpolder en Heinellenpolder' (beide 1850).
16. GA 1941, inv. 123, pagina's betreffende de Zuidwend, 58v t/m 61v.
17. Mijnsen (1999), p. 153.
18. Mijnsen (1999), p. 155; GA 1941, inv. 7, 'Reglement voor de gecommitteerde geërfden van Eem-nes, uitmakende het dijkbestuur aldaar, vastgesteld ... '
19. Archiefnr. 28, p. 105; verwijzing naar reglementen opgesteld na de stormvloeden van 14 en 15 no-vember 1775 en 21 november 1776.
20. GA 1943, inv. 318.
21. Mijnsen (2011), p. 276-277.
22. GA 1943, inv. 320, brieven 1055, 1056 en 1056.

23. GA 1943, inv. 323; inv. 320: aantallen in brief dd 2 nov. 1922.
24. GA 1943, inv. 65.
25. De Gooi- en Eemlander 15 januari 1916; HKE 1986-1, p. 5.
26. Kaart AE K10854 voor plaats mennegat in Veendijk; GA 1943, inv. 65; beloningen.
27. Mijnsen (1999), p. 104; Morees/Vermeulen, p.192-194: 'Reglement bij overstrooming te Eemnes Buitendijks. Vastgesteld door het Gerecht aldaar, 24 Augustus 1777. Goedgekeurd door Gedeputeerde Staten van Utrecht, 21 November 1777.' en idem m.b.t. Eemnes Binnendijks, resp. 4 Sept. en 21 Nov. 1777.
28. Een groep inwoners onder leiding van een buurmeester die zorg droeg voor het bewaken en versterken van de dijkvak (vierel = kwartier of wijk) bij stormvloed.
29. GA 1939, inv. 120, 'Aanplakbiljet houdende voorschriften ter bescherming en verbeteringen van de Hoge- en Neerweg (...), 21 maart 1809.
30. Mijnsen (2011), p. 219 i.v.m. aanschaf seinlampen; overlevering in HKE 1986-1, p. 19 'twee lichten' en p. 31 'tweede lantaarn met rood licht';
31. GA 1941, inv. 123, p. 58v; Steenman in GA 1943, inv. 65, briefwisseling 1920 over verhoging vergoeding.
32. Mijnsen (1999), p. 104 en 158; GA 1941, inv. nr. 120, extract besluit dd 23 juni 1825 (n.a.v. de stormvloed van 3 en 4 februari 1825).
33. HKE 1986-1, p. 21-22: namen volgens Tijmen Roodhart: Heek (W'dijk 1 en 3), Perier (7, herberg "De Lindeboom"), H. Luijff (9), G. van Dalen (11, café "'t Loosie"), D. v.d. Wardt (11A, leerlooier), D. Bieshaar (17/19, waag), Staal (21/23, café "Schippers Welvaren"), Haven (Vaartsteeg), Van Ijken (27/29, beurtschipper). Tekst tussen (...) door auteur toegevoegd t.b.v. relatering aan huisnummers en bedrijven.
34. GA 1943, inv. 320.
35. De datering ligt tussen 1926, het jaar dat Meindert Rebel toestemming kreeg voor een bezinepomp bij zijn garage links, en 1932, toen de Afsluitdijk werd gedicht en de mennegaten daarna open konden blijven.

Wie helpt mee met de Anjeractie?

Een bijzondere manier om iets voor de Historische Kring Eemnes te doen! Meehelpen om een uurtje te collecteren bij de Eemnesser winkels voor de Anjeractie. De helft van de opbrengst is voor de Historische Kring Eemnes. De collecte is op 3 en 4 juni a.s. Voelt u er iets voor? Neem dan contact op met Liesbeth Lemckert, e-mail ne.lemckert@planet.nl, tel. 5311913 of Stef van Zanden e-mail acc.zanden@wxs.nl, tel. 5389432.

Communiceren, past dat bij u?

Als Historische Kring Eemnes staan we midden in de samenleving. We verzamelen oude en nieuwe geschiedenis en delen dat weer op zoveel mogelijk manieren met zoveel mogelijk mensen.

U kent ons kwartaalblad, onze publicaties in de locale bladen, de website. Dat alles vraagt om onderhoud. We willen ook graag uitbreiden en denken aan nieuwe vormen en hulpmiddelen. Zo dromen we van een meer interactieve website en het gebruik van Facebook.

Alleen zijn nu de tijd en vaardigheid bij onze bestuursleden voor deze zaken te beperkt.

Als u denkt op dit gebied een bijdrage te kunnen leveren aan de Historische Kring Eemnes, neem dan contact op met mij of één van de andere bestuursleden.

Liesbeth Lemckert

Rondje Cultuur 21 april a.s.

PETER BRUIN VERTELT OVER VLASMAN EN BUIS

Op donderdag 21 april komt Peter Bruin bij het Rondje Cultuur in De Hilt vertellen over de twee oorlogsslachtoffers Vlasman en Buis die in 1945 in Laren werden geëxecuteerd n.a.v. een incident tijdens de wapendropping in Eemnes. Peter heeft er uitgebreid onderzoek naar gedaan waarvan het resultaat is beschreven in ons tweede kwartaalblad van 2015. Bij het Rondje Cultuur laat hij ons meekijken naar de achtergronden van zijn onderzoek.

Rondje Cultuur in De Hilt Eemnes, 21 april a.s. 20.00 uur. Toegang gratis.

Levensverhaal van Jan Hendrik Otto Dop

BERT SNEL

Henk Dop woont samen met zijn vrouw Eddy in het kleine witte huisje aan de Streefoordlaan 46. Een altijd bezige man die samen met de burens het onderhoud van het zandpad op zich genomen heeft en altijd druk in de weer is op en om het erf. Al ruim 40 jaar mijn overbuurman, en nu zit ik bij hem aan tafel om zijn levensverhaal op te schrijven. Ik moet zeggen dat het een hele leuke ervaring was om zoveel boeiende verhalen aan te horen.

Henk stamt uit een oud Eemnesser geslacht dat voor het eerst in 1695 in Eemnes vermeld wordt. Meijns Tijssje Dop trouwde toen met Lijsbeth Jans. In die tijd was de familie nog lid van de Rooms Katholieke Kerk maar na 1731 gingen ze over naar de Nederlands Hervormde Kerk. Aanvankelijk waren de Doppen in Eemnes vooral sluiswachter, schipper, waagmeester en visventer. Vanaf ± 1820 kwam er een omslag en de meeste Doppen oefenden sinds die tijd het beroep van timmerman uit.

Ook vader Henk was timmerman/meubelmaker. Zoon Henk werd geboren op 22 mei 1926 op Streefoordlaan 44. Hij was de derde van vier kinderen. Het gezin bestond uit:

Vader Hendrik Dop (Henk) geb. 23-12-1885 te Eemnes. Overleden 08-03-1974

Moeder Petronella Catharina (Nel) Vos geb. 27-09-1893 te Utrecht.

Overleden 01-07-1997

En hun kinderen:

Jan Gosen Dop (Goos) geb. 19-07-1920 Overleden 31-12-1992

Cornelia Petronella (Cor) geb. 28-08-1921 Overleden 05-01-2012

Jan Hendrik Otto (Henk) geb. 22-05-1926 getrouwd op 23 Juli 1953

met Alida (Eddy) van Steenderen de Kok geb. 04-03-1924

Gerritje (Gerrie) geb. 16-11-1930

Moeder Nel was in Utrecht geboren en getogen en werkte als jong meisje bij schoolmeester Leebeek. Toen meester Leebeek in Eemnes bij de School met den

Vader Henk Dop (1885-1974) en moeder Nel Dop-Vos (1893-1997).

Bijbel solliciteerde en daar werd aangenomen, ging hij natuurlijk in Eemnes wonen. Dienstmeisje Nel Vos verhuisde mee naar Eemnes. Zij kreeg daar verkering met Henk Dop en trouwde op 7 augustus 1919 met hem. Vader en moeder Dop woonden met hun kinderen op Streefoordlaan 44. Vader Dop kocht dat huis van zijn oom Jan Ruizendaal voor fl 3.000,00. Johanna Dop zijn vrouw wilde niet op de Streefoordlaan wonen; het was haar daar te stil. Vader en moeder Dop kregen een hypotheek van de dames Dortland uit Haastrecht, waar moeder Dop vroeger gewerkt had. Bij hun huis was ook een grote tuin, en dat was voor het gezin heel belangrijk in die crisisjaren. Vader Dop was eigenlijk meubelmaker maar in dat vak was in de crisistijd helemaal geen werk in te vinden. Hij probeerde toen om werk te krijgen op een bouwplaats, maar dat viel niet mee want vader Henk was eigenlijk te precies voor dat werk. Meestal zat hij in de werkloosheidsuitkering. Hij kreeg dan 12 gulden in de week en dat was geen vetpot, eerder armoede. Henk vertelde dat zijn vader vaak met zijn kist met scherp geslepen gereedschap achter op de fiets op pad ging om werk te zoeken. Zo vond hij eens voor een paar

Familiefoto uit de jaren '30. V.l.n.r. Goos, Gerrie, moeder Nel en Corrie; Henk op de voorgrond.

weken werk in Zeist maar hij moest dan natuurlijk wel 's morgens om 7 uur op zijn werk zijn. Zodoende moest hij heel vroeg op pad en kwam laat thuis. Ook vijlde hij de zagen van de mensen voor 25 cent, maar daar moest hij dan ook nog een vijl voor kopen. Hij moest ze dan stiekem terugbrengen, want als het uitkwam werd dat weer gekort op zijn uitkering.

Het gezin kon in die jaren voor de oorlog maar met moeite rondkomen. Van een uitkering alleen kon je eigenlijk niet leven. Toen zus Cor op een naaiatelier in Hilversum ging werken, dacht de familie een beetje financiële ruimte te krijgen; maar helaas haar salaris werd gekort op de uitkering van vader Dop. Later kreeg Cor salarisver-

hoging en toen vader Dop bij Frans van Duijne, de ambtenaar van de gemeente kwam, gaf hij het oude salaris op. Hij fietste meteen naar Hilversum, naar het atelier, en vroeg de cheffin of zij het oude salaris wilde opgeven. Hij was nog maar net vertrokken of Van Duijne arriveerde daar om het salaris te controleren. De cheffin speelde het spel mee en de familie had er iedere week een paar centen bij. De tuin was heel belangrijk in de voedselvoorziening van het gezin. Vlees kwam er nauwelijks op tafel want daar was geen geld voor. Soms kocht Goos van zijn loon een klein stukje spek dat moeder dan bakte en dan was het feest in huize Dop. Vader Henk pakte alles aan wat hij kon vinden en ging van armoede maar werken in Soesterberg, om voor de Duitsers hangars te bouwen.

Henk had een gelukkige jeugd in een arm maar fijn gezin. Hij had wel een hekel aan school gaan. Hij was liever buiten; zwerven door de landerijen en slootje springen, vond hij veel leuker dan school gaan. Alleen als zingen op het programma stond was hij in zijn sas. Hij mocht dan van meester Van der Schaft zijn mondharmonica meenemen om de zang te begeleiden. Hij had zich dat zelf aangeleerd

en om te bewijzen dat hij het nog kon, kreeg ik in huize Dop een klein mondharmonicaconcert aangeboden!

Na de lagere school ging Henk in 1939 naar de ambachtsschool in Hilversum. Het was een hele onderneming voor hem. Omdat ze geen brood hadden en tussen de middag een warme maaltijd aten, moest Henk tussen de middag weer naar huis om te eten. De schooltijden waren van 9-12 uur en van 13.30 - 17 uur. Ook 's avonds was er school en wel van 19-21.30 uur. Henk fietste dus elke dag drie keer heen en weer naar Hilversum. Een hele schooldag met reizen erbij duurde dus van 's morgens 8 uur tot 's avonds 22 uur! Met in de winter veel fietstochten in het donker van verduisterd Nederland. Hij verdiende op school soms een beetje bij, door wol te verkopen aan medeleerlingen.

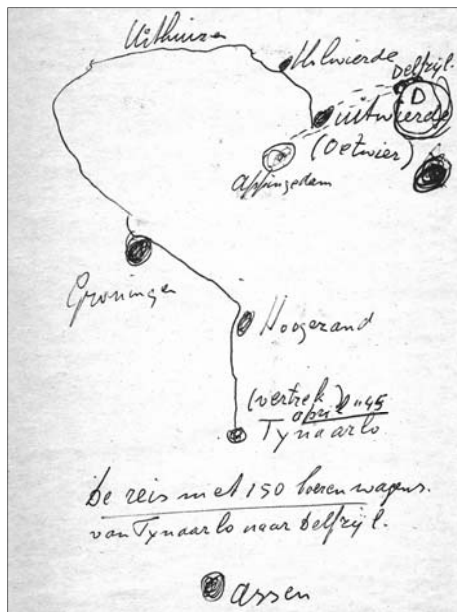
Op mooie zomerdagen werd er in de Eemnesser Vaart ter hoogte van de wetering gezwommen door de jongens van het dorp. Er werd dan vanaf de betonnen duiker in de vaart gesprongen en gedoken. Jong en oud vermaakte zich dan daar. Ook oude Elsinga kwam dan wel eens zwemmen. Hij had een heel aparte manier van duiken. Hij ging op zijn knieën op de duiker zitten en liet zich dan voorover in het water vallen. De jongens noemden hem daarom de knieduiker!

Na de ambachtsschool ging hij werken bij Jan Terwiel, die spinnenwielen maakte aan De Rijt in Laren. Vader Henk en broer Goos werkten daar ook. Later werd het bedrijf verplaatst naar een schuur achter Laarderweg 46, waar Terwiel ook woonde. Weer later werd het bedrijf verplaatst naar de zolder van de Maalderij aan de Molenweg 10. Henk moest daar vaak op de uitkijk staan om in de gaten te houden of de Duitsers er aankwamen om de mensen op te pakken voor de arbeidsdienst in Duitsland. Als de spinnenwielen klaar waren, moesten ze naar Amsterdam gebracht worden voor de verkoop. De vrouw van Jan Terwiel stond erop dat Henk meeging naar Amsterdam, dan kon hij Jan in de gaten houden zodat hij niet op stap ging met de Amsterdamse vrouwtjes van lichte zeden. De zolder van de Maalderij was een slechte werkplek met veel stof en een levensgevaarlijke elek-

Schoolfoto van Henk Dop met zus Gerrie.

Henk tekende de route van het transport van de Arbeidsdienst van Tynaarlo naar Delfzijl. Bij Uitwierde ontsnapte zijn groep uit de colonne.

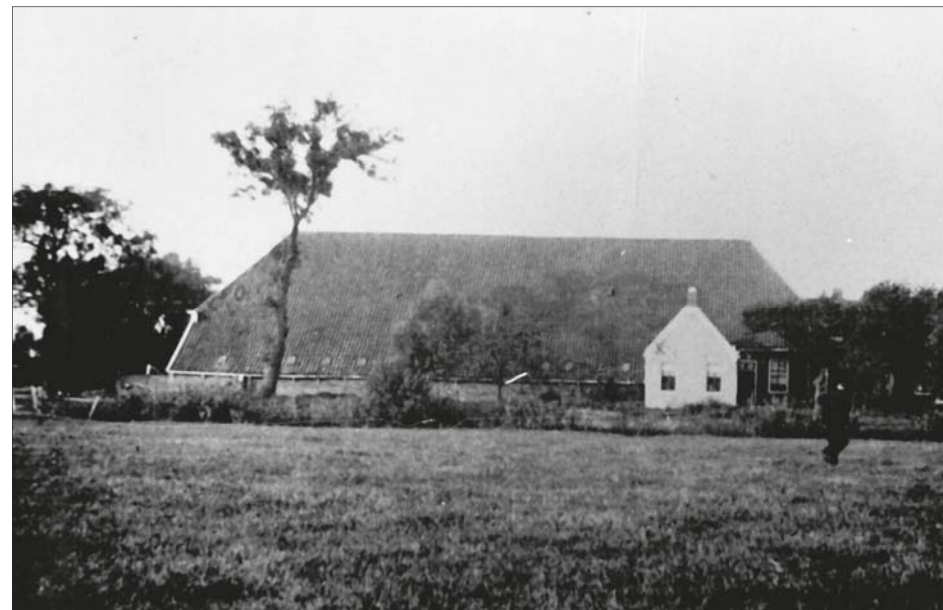
trische installatie. Snoeren en draden liepen overal los langs de muren en het plafond. Geregeld kregen de arbeiders een stroomstoot te verduren. Toen broer Goos weer eens onder stroom kwam te staan, maakte hij zich zo kwaad dat hij met zijn hamer de hele meterkast kapot sloeg. De baas was woest op Goos en dreigde met ontslag. Alles liep met een sisser af en er kwam een elektricien om het weer te repareren en veilig te maken, en Goos mocht er blijven werken.

Toen Henk 18 jaar werd, kreeg hij een oproep voor de arbeidsdienst. Dat was een dienstplicht waarbij de jongens allerlei werk moesten verrichten voor de Duitsers. Henk ging op de oproep in omdat broer Goos al ondergedoken was en hij niet teveel aandacht

op de familie wilde vestigen en Goos daardoor in de problemen zou komen. Hij moest zich melden in Hooghalen in Drenthe. Daar kregen ze allemaal een groen geveerd oud uniform van het Nederlandse leger. In plaats van een geweer kregen ze allemaal een steekschop. Ze moesten veel graafwerk verrichten en later ook helpen bij de aardappeloogst. Ze kregen dan meestal te eten bij de boer waar ze moesten werken en vaak was dat pap. Ze werkten achtereenvolgens in Hooghalen, Assen en Tynaarlo.

In de 11 maanden die hij bij de Arbeidsdienst was, mocht hij één keer naar huis omdat zijn vader en moeder 25 jaar getrouwd waren. De omstandigheden in de kampen waren slecht. Op het laatst heerste er dysenterie. Iedereen werd ziek en de wc 's waren smerig en vies. In april 1945 wilden de Duitsers het hele kamp afvoeren naar Noord- Duitsland. Alles werd op 150 boerenwagens geladen en op transport gesteld naar Delfzijl waar de overtocht per schip naar Duitsland wachtte. De route liep van Tynaarlo via Groningen, Uithuizen en Holwierde naar Delfzijl.

De boerderij De Vossenheerd bij Biesum. Biesum en De Vossenheerd zijn in de jaren '70 gesloopt en opgeslokt door de stad Delfzijl.

Toen ze in de buurt van Delfzijl kwamen, maakten ze plannen om te ontsnappen. Ze maakten de afspraak dat ze bij een scherpe bocht sneller zouden gaan rijden en er dan af zouden springen en vluchten. Vlak bij Uitwierde, een dorpje tussen Ap-pingedam en Delfzijl was een scherpe bocht in de weg en sprongen ze met hun groepje van een man of 20 van de kar af en vluchtten het land in. De soldaten waren helemaal overbluft en het duurde even, maar toen werden de vluchters beschoten. Gelukkig werd er niemand geraakt. De colonne moest door en de soldaten staakten al snel de achtervolging.

Ze verstopten zich bij de kerk van Uitwierde. Toen de colonne weer verder was getrokken, zijn ze via Biesum gevlucht naar de boerderij Vossenheerd, die heel afgelegen in het veld lag. De familie, Fokke en Aaltje Terpstra, werkte op die boerderij voor de eigenaar. Er werd in de schuur van strobalen een hol gemaakt om zich in te verschuilen. De ondergrondse werd gewaarschuwd en iedereen kreeg kleding. Er was natuurlijk veel eten nodig en een oom van Fokke, die een

vrachtje vis kwam brengen, snapte niet waar al die vis bleef. De noorderlingen konden al snel naar huis terug. Henk kon niet weg, en is tot de bevrijding daar gebleven. Er zat ook een joods echtpaar, de familie Keizer uit Voorburg, dat daar al twee jaar zat ondergedoken. Zij leefden in de mooie voorkamer, de pronkkamer, die alleen bij speciale gelegenheden gebruikt werd en waar eigenlijk nooit iemand kwam.

Henk hielp boer Fokke op de boerderij. Toen er 40 Duitse soldaten werden ingekwartierd moesten Henk en de familie Keizer zich op het zoldertje van het bakhuis verstoppen. Op het moment dat de Engelse bevrijders naderden, lagen ze in de vuurlinie. De Duitsers schoten vanaf Borkum en de Engelsen vanuit Appingedam. Boer Fokke ging met Henk achter de schuur een groot gat graven. Daaroverheen werden allemaal schotten en oude deuren gelegd; dat werd een plek om zich te kunnen verschuilen. Soms verstopten ze zich daar.

Later lag Aaltje, die zwanger was, in huis op bed te rusten, toen de ruiten achter de luiken kapot sprongen en in het bedje van haar dochtertje vielen. De boerin rende met haar dochtertje, in een deken gewikkeld, naar buiten en de takken van de bomen en de dakpannen vlogen haar om de oren. Daar kwam Henk op haar af om te zeggen dat de heer en mevrouw Keizer hun koffers gepakt hadden en weg wilden. Ze gingen naar het zoldertje en de familie zat daar met de kalk in het haar. Het was levensgevaarlijk geworden en ze moesten weg. De ene granaat na de andere kwam neer en er stonden verschillende boerderijen in brand. Tussen Vossenheerd en Biesum lagen twee Duitse linies. De boerin zei: "Kom we wagen het er op". Toen de beschietingen even ophielden is de boerin met de onderduikers richting Biesum gevlucht. Elkaar ondersteunend en hard roepend: "Evacués!! Evacués!!" is het hun gelukt de Duitse linies en de wachtpost bij Biesum te passeren. Ze zijn behouden in Biesum aan gekomen en gespaard gebleven voor het geweld.

Ze kwamen terecht bij boer Bos, die ook een hut van stobalen gemaakt had en wel onder de karmolen. Daar werden ze bevrijd. Voor de familie kregen de oorlog en het verblijf van de onderduikers nog een staartje. Toen de eigenaar van de boerderij hoorde dat er bij de familie Terpstra twee jaar een joodse familie ondergedoken had gezeten, stuurde hij Terpstra een rekening van fl. 250,00 voor de melk die de joodse familie in twee jaar had opgedronken. De Terpstra's lieten zich niet kennen en betaalden de melk. Een plaatselijke dominee heeft er, in een co-

lumn in de krant, nog schande van gesproken. De familie Terpstra had een goede band gekregen met de familie Keizer en ze vernoemden hun tweede dochter naar mevrouw Keizer.

Na zes weken van herstelwerkzaamheden op de boerderij was voor Henk de tijd aangebroken om weer naar huis te gaan. Hij pakte een fiets van de Duitsers en is toen in twee dagen naar huis gefietst. Aan het eind van de eerste dag was hij tot Staphorst gekomen. Hij vroeg daar onderdak bij een boerderij, maar hij had, omdat hij gevlucht was, geen papieren. Daarom vertrouwde de boer het niet. Toen hij vertelde dat hij uit Eemnes kwam en kerkte bij Ds. Slidrecht mocht hij binnenkomen, want die dominee stond in Staphorst goed bekend. De volgende dag kwam hij bij de Eem en daar stond een man van de BS (Binnenlandse Strijdkrachten) iedereen te controleren die de brug over wilde. Weer had hij geen papieren bij zich, en mocht hij de Eem niet over. Hij vertelde zijn verhaal en ook dat hij uit Eemnes kwam en Dop heette. De BS'er kende Gerrit Dop en toen Henk vertelde dat het zijn oom was, mocht hij verder en kon hij eindelijk naar huis. De familie was reuze blij om hem te zien, want ze wisten niet waar hij terecht gekomen was, en wat hij allemaal meegemaakt had. Al snel ging Henk aan het werk in de wederopbouw. Hij ging voor Toon v.d. Wardt voornamelijk boerderijen opknappen in o.a. Huissen, Bommel en Doorwerth. Op maandagmorgen vroeg ging er een bus vol bouwvakkers, waaronder ook broer Goos, naar de Betuwe en ze werkten daar tot vrijdagmiddag en gingen dan voor het weekend weer naar huis. Het werk bestond vaak uit het repareren en herstellen van boerderijen. Ze sliepen en aten dan meestal op de boerderij waar ze aan het werk waren. Later werkte hij daar ook nog voor een Huizer aannemer Kees Brasser.

In 1946 werd Henk opgeroepen om zijn dienstplicht te vervullen. Hij werd gelegerd in de Kromhoutkazerne in Utrecht. Daar leerde hij op de ijsbaan zijn vrouw Eddy kennen. Bij haar thuis waren ze met 8 kinderen, allemaal meisjes. Dat was ook geen vetpot, dus gingen ze bij het hospitaal van de Engelse en Canadese bevrijders wel eens een praatje maken met de kok. Die gaf ze dan wel eens een emmertje soep mee. Hij werd een huisvriend van de familie, en hij vond het wel gezellig bij een familie met zoveel dochters. Hij kon alleen de naam Alida niet goed uitspreken en daarom noemde hij haar Eddy, en dat is altijd zo gebleven.

In 1947 moest Henk naar Nederlands Indië en het zou minimaal twee jaar duren. Eddy zag dat niet zitten en wilde de verkering uitmaken. Henk vond dat maar

Henk Dop tijdens de militaire opleiding voor de Kromhoutkazerne in Utrecht.

niets en stelde voor om elkaar dan maar te schrijven en zo contact te houden. Uiteindelijk schreef hij wel een paar honderd brieven naar haar. In plaats van twee jaar, duurde zijn tijd in Indië 34 maanden. Ze werden met 2000 man ingescheept op de Zuiderkruis. Het was geen pretje om daar te zijn. Ze sliepen met 400 man in één ruim, met stalen kribben van 6 hoog, en één klein lampje voor het hele ruim. De toiletten waren op het bovendek. Een hele rij wc's op een rijtje zonder deur ervoor. Als het dan stormde en het schip maakte slagzij door de grote golven, dan werd je er soms uitgeslingerd en lag je in je blote kont aan dek. Als het heel hard stormde moest iedereen onderdeks en gingen de luiken dicht. Uiteraard waren er dan veel zeezieken met alle smerigheid van dien. Al met al een slechte reis met weinig comfort en een heel onvriendelijke bemanning. Henk was het liefst aan dek in de frisse lucht en bij warm weer gingen ze daar ook vaak slapen. Je moest dan wel om 6 uur in de morgen weg zijn want dan kwam de bemanning het dek schoon spuiten. Het drinkwater was altijd lauwwarm en de enige keer dat ze iets extra's

Henk Dop in uniform in Nederlands Indië.

kregen was op de verjaardag van Prins Bernhard. Ze kregen allemaal een blikje bier, maar dat was ook lauwwarm. Het enige vermaak was een potje kaarten, maar Henk zat liever op het voordek om naar de zee te kijken.

In Indië kwam Henk op Sumatra terecht in de Legerplaats Palubrajan. Hij werkte daar op een telefooncentrale met 24 lijnen. Als er een gesprek binnenkwam, moesten ze met een paar schuiven de verbinding tot stand brengen. Er waren verbindingen met verschillende officieren, de magazijnen en werkplaatsen. Ze konden met alle gesprekken mee luisteren. Sommige officieren hadden huizen op het villapark. Als die officieren hun vrouwen belden, was het wel eens leuk om af te luisteren. Kapitein Kres was een vervelende man en zat in de kamer naast de centrale, en door het raam heen konden ze hem zien. Als er dan een gesprek voor

De legerplaats in Palubrajan waar Henk Dop gelegerd was.

hem binnenkwam, deden ze het schuifje even dicht en dan weer open. Hij dacht dat de lijn slecht was en sloeg dan met zijn telefoon op tafel van ergernis. Ze konden allemaal zien wat er gebeurde en hadden er veel plezier van. Zelf werd hij ook een keer te pakken genomen. Op een avond zat hij te werken toen hij geritsel hoorde. Hij keek opzij en zag een slangenkop onder de deur, die 10 cm los van de grond was, door komen. In paniek pakt hij zijn geweer om met de kolf van het geweer op de kop van de slang te slaan. Toen hoorde hij gelach en kwamen door de deur een paar soldaten binnen. Zij hadden een slang doodgeschoten en die met zijn kop naar voren onder de deur door geschoven.

Ze werkten daar 6 uur per dag in wisseldienst en hadden dan een paar dagen vrij. Ze mochten hun vrije tijd zelf indelen. Je kon liften naar Medan. Daar had je een witte soos, waar je kon biljarten en een biertje drinken. Er was een zwembad en je kon naar de markt, de Pasar Malam. Soms gingen ze de bush in of een berg beklimmen. Op zondag was er een kerkdienst één voor de rooms katholieken en

één voor de protestanten. Een familie uit Arnhem nodigde hem dan wel eens uit voor een kopje koffie. Tijdens zijn verblijf daar bestond de Genie 200 jaar. Reden voor een feest. Er was een optocht van met bloemen versierde legervoertuigen en toen dat afgelopen was, werd het volgens Henk een groot zuipfeestijn.

Henk schreef dus veel brieven in die periode, wel 1000 stuks. Twee keer in de week naar Eddy, naar een heleboel ooms en tantes en andere familie. Ook schreef hij naar de meisjesvereniging van de kerk. Iedereen schreef ook terug. Dat was voor hem heel belangrijk, die band met thuis. Ook kreeg hij vaak pakjes van Eddy of de familie. Eddy stuurde hem vaak sigaretten die ze dan op een brief plakten, een kartonnetje erover en dan in de envelop. Ook Moeder Dop stuurde vaak een pakje. Toen vader en moeder Dop 30 jaar getrouwd waren, kregen ze een groot roze suikerhart met een mooie strik er om. Moeder Dop besloot dat het hart naar Henk gestuurd moest worden. Het hart ging in een koektrommel die dicht gesoldeerd werd. Omdat er nog wat ruimte over was deed ze er nog wat appels bij om de trommel vol te maken. Maar ja na een reis van 6 weken in de hitte zat er na het openmaken een grote bruine brij in, geen suikerhart meer te bekennen. Alleen de strik was nog heel!

In het weer zat niet veel variatie, je had een droge en een natte moesson. Na anderhalf jaar werd hij overgeplaatst naar de timmerwerkplaats. De discipline was daar wat losser. Daar werkte hij dagelijks tot 12.00-12.30 uur. Daarna werd het te warm om te werken. De werkzaamheden bestonden uit onderhoud en reparatie van meubilair en gebouwen. En ook het inrichten van vrachtwagens en bussen met kasten en planken etc. Hij kreeg daar hulp van de Indonesiërs. Zij spraken alleen Maleis. Gelukkig had Henk op de boot al wat Maleis geleerd, en leerde hij er nu nog wat bij. Er reed ook iedere dag een bus naar het zwembad. Ook gingen ze soms nieuw aangekomen soldaten wat wegwijs maken op de Pasar Malam.

Op een gegeven moment was er behoefte aan een begraafplaats. Medan en de korpsleiding wezen daarvoor een terrein aan dat bedekt was met grote betonblokken. De Genie werd ingeschakeld om de betonblokken met dynamiet op te blazen en Henk kreeg de opdracht om daarbij te helpen. Het was een hele klus om dat voor elkaar te krijgen. Eerst werden er kleine gaten van 3 cm in de betonblokken gemaakt. Daarin werden dunne staafjes dynamiet aangebracht. Aan de zijkanten van de blokken werd de grond eronder weggegraven en werden er grote staven dynamiet onder gelegd. Dan werden de kleine staven tot ontploffing gebracht en

Een begrafenis van een gesneuvelde soldaat in Palubrajan.

door die explosie ontploften de grote staven dan ook met woest geweld en vlogen de brokken beton in het rond. Er werd een jeep klaargezet om meteen na het ontsinken van het lont in de auto te springen en hard weg te rijden van de plek van de explosie. De Maleisiërs werden op afstand gezet maar die wilden haast niet weg gaan. Maar na de eerste grote explosie kregen ook zij wat meer ontzag voor het dynamiet en de rondvliegende stukken beton. Toen de betonplaten verdwenen waren kon de begraafplaats ingericht en in gebruik worden genomen. Later, in oktober 1947, is Rinus Volwerk daar begraven. Rinus was de tweede zoon van de Eemnesser politiemann Volwerk. Hij had nooit in Eemnes gewoond, dus Henk kende hem niet en was daar ook niet bij aanwezig.

Soms moest Henk met een officier mee als beveiliging. Ze gingen dan vaak op inspectie bij andere legerplaatsen. Ook moesten ze wel eens naar een begrafenis van een gesneuvelde soldaat. Op een keer ook naar een jongen die Henk in de kerk vaak had ontmoet. Dat was best moeilijk voor hem. Zelf heeft hij nooit gevechten meegemaakt. In 1950 ging hij weer terug naar Nederland. Nu met een Italiaans schip, de Castel Bianco, een veel beter schip met een vriendelijke bemanning.

Terug uit Indië moest Henk weer aan het werk. Nu had de regering een regeling getroffen dat je oude werkgever bij terugkomst verplicht was om je weer in dienst te nemen. Hij kon dus weer bij Kees Brasser terecht, maar dat beviel niet zo goed. Kees zei: "Je bent er 3 jaar tussenuit geweest, dus je zal het timmeren wel verleerd zijn". Henk zei dat hij daar ook een hele tijd in de timmerwerkplaats had gewerkt, maar dat veranderde niets aan zijn situatie. Hij betaalde dus maar fl.

Trouwfoto van Henk Dop en Eddy van Steenderen de Kok; gemaakt in Utrecht op 23 juli 1953.

30,00 per week uit i.p.v. de gebruikelijke fl. 70,00. Henk had dat wel snel gezien en ging samen met zwager Jan Kuiper voor een baas uit Bussum werken, bij de bouw van een villa op de Blaricummertolleen. Nu voor het normale loon. Toen dat werk weer afgelopen was, ging hij bij de firma Gijzel in Hilversum aan de gang. Dat beviel zo goed dat hij er 39 jaar, tot aan zijn pensionering, is blijven werken. Hij zat daar hoofdzakelijk in het onderhoudswerk en niet in de nieuwbouw. Dat beviel hem prima want net als zijn vader was Henk een liefhebber van het precieze en fijne werk. Hij trof het dan ook helemaal toen hij voor onderhoudswerk naar Apotheek Heemskerk/Duker aan de Kerkbrink in Hilversum werd gestuurd. Hij heeft daar zijn hele loopbaan geregeld gewerkt in dat mooie oude pand naast het oude Postkantoor. Hij repareerde en verbouwde daar het oude interieur en maakte kasten en vitrines in de oude stijl. Hij kon ook heel goed opschieten met de apotheker de heer Ter Borgen en werd daar eigenlijk de huistimmerman. Ze hadden samen hele gesprekken, die soms zo lang duurden dat Henk zich bezwaard voelde. Maar de apotheker wuifde dat weg; het werd wel betaald en een goed gesprek was ook belangrijk.

Op 23 juli 1953 trouwden Henk en Eddy in de Utrechtse Matheuskerk. Hun huwelijk werd ingezegend door Ds. Lekkerkerker, die later professor werd in Groningen. De broer en de zussen van Henk hadden het ouderlijk huis verlaten, dus konden ze gaan inwonen bij vader en moeder Dop op Streefoordlaan 44. Daar werden hun twee oudste zonen Goos en Eduard geboren. Eddy was al eens bij de burgemeester geweest, om te vragen of er misschien voor hen een woning be-

De schuur en werkplaats waar Henk Dop vaak te vinden is.

schikbaar was. De burgemeester zei toen dat ze maar eens terug moest komen als ze twee kinderen hadden, en nog steeds inwoonden. Maar toen de tweede gearriveerd was, bleek er nog steeds geen huis te zijn. Gelukkig had tante Drien Hagen-Dop een oplossing. Zij en haar man Jan waren eigenaar van een leegstaand verwaarloosd huisje aan de Streefoordlaan 46. Er werd een goede deal gesloten. Henk en Eddy kregen een heel voordelige huurprijs en Henk ging het huisje dan helemaal opknappen. En dat is al die jaren zo gebleven. Nog steeds onderhoudt hij zelf de woning, die inmiddels in het bezit is van de kleindochter van Jan Hagen. In de nieuwe woning zijn nog drie kinderen geboren: Petro, Nel en Jan. Alle kinderen wonen nog steeds in Eemnes. Inmiddels zijn er ook al 11 kleinkinderen en 4 achterkleinkinderen.

Henk werd al vroeg lid van de vakbond. Vader Dop was ook een echte vakbondsman en zorgde ervoor dat ook Henk meteen lid werd. De appel viel niet ver van de boom en Henk heeft ruim 20 jaar in het bestuur van de Christelijke Hout-

In de werkplaats met een door Henk Dop gemaakte lessenaar voor een school in Soest.

en Bouwbond afdeling Eemnes gezeten. De meeste tijd als voorzitter. Het meeste werk was het uitbetalen van de vakantiebonnen aan de bouwvakkers. Een vakantieregeling waarbij je iedere werkdag een bonnetje kreeg die je in de vakantietijd kon inwisselen voor het vakantiegeld. Dat was een hele klus want alles moest ingenomen en gecontroleerd worden en later contant uitbetaald worden. Eerst moesten de bonnen geteld worden en bij uitbetaling moest het bedrag in contanten klaargelegd worden. Hij deed dat samen met Cornelis Ruizendaal, en later met Jan Schotsman. Ze deden dat allemaal pro deo. Alleen kregen ze bij de uitbetaling van veel mensen wel een klein footje zodat ze met de vakantie nog een meevallertje hadden. Ook moesten ze een paar keer per jaar naar Putten voor een landelijke vergadering. Toen Henk op 22 november 2004 stopte met het vakbondswerk kreeg hij samen met Jan Schotsman een Koninklijke onderscheiding uitgereikt en werd hij benoemd tot lid in de orde van Oranje Nassau. Daar is hij nog steeds trots op.

De kerk en het geloof spelen een belangrijke rol in het leven van Henk en zijn vrouw. Ze bezoeken iedere zondag de kerkdiensten in de hervormde Nicolaaskerk aan de Kerkstraat. Henk werd in 1956 ouderling van de kerk en zat in die functie 40 jaar in het kerkbestuur. Dat gaf veel werk naast zijn baan: vergaderingen, huisbezoeken en welkomstbezoeken bij nieuwe inwoners. Het was in een snel veranderende tijd niet altijd makkelijk, maar hij heeft het met veel plezier gedaan. Ook bezoekt hij samen met zijn vrouw de doordeweekse bijeenkomsten van de kerk, zoals de ledenvergadering, Bijbelstudies, voorlichtingsbijeenkomsten en maandelijks de ouderenmiddagen. Omdat er in Eemnes Buiten geen mannenvereniging

Henk Dop samen met Jan Schotsman met hun net verkregen koninklijke onderscheiding.

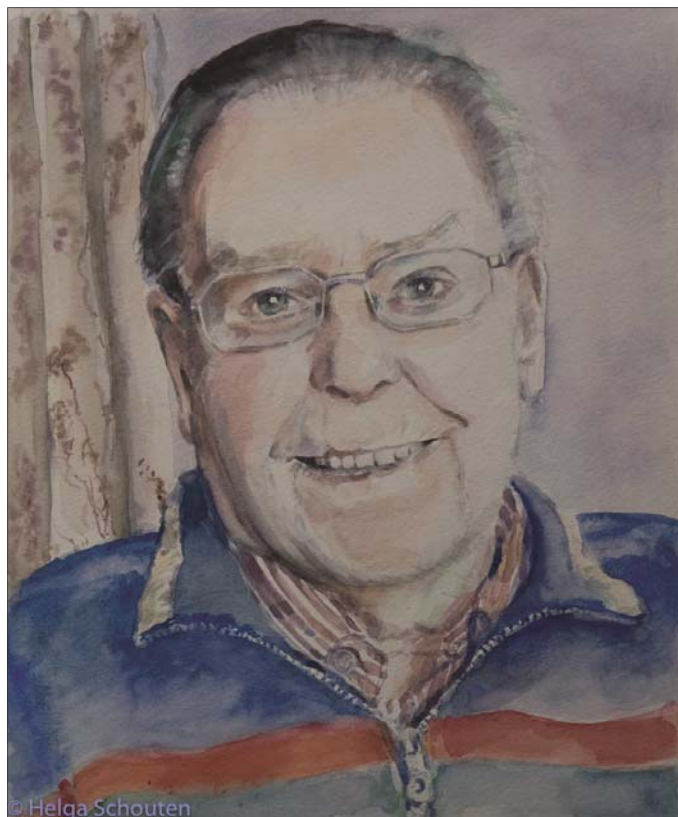
was, werd hij in de kerk van Eemnes Binnen lid van de mannenvereniging daar. Daar hielden ze zich bezig met het bestuderen van de Bijbel.

In de jaren zestig was er een groep mensen in Eemnes, die een verenigingsgebouw wilden oprichten. Er was toen in Eemnes alleen het Rooms Katholieke Verenigingsgebouw. De andere bevolkingsgroep wilde eigenlijk ook over zo'n gebouw beschikken. Om dat te realiseren werd er een comité opgericht, met overwegend mensen van protestantse huize. Ook Henk zat in dat comité. Er werden allerlei acties georganiseerd, met bijvoorbeeld een jaarlijkse meerdaagse bazaar. Er werden overal prijzen versierd en een groep mannen was dan in de timmerwerkplaats van Jan Dop aan de Wakkerendijk druk bezig om houten speelgoed en huisraad te maken, voor de verkoop op die bazaar. Zo waren er meerdere acties. Er werd als unicum voor Eemnes in een bouwkeetje aan de Laarderweg met gekregen aardappelen patates frites gebakken. Er werd alvast van het geld dat beschikbaar

Deze foto werd gemaakt tijdens het 60-jarig huwelijksfeest van Henk en Eddy in juli 2013. Op de achtergrond de kerk waar hij vele jaren ouderling is geweest. V.l.n.r. achterste rij: Jelle Dop, Niels Dop, Rik Koning, Petro Dop. 2e rij: Mike Dop, Margreet Dop-Levering, Jan Dop jr., Henk Overeem, Nel Overeem-Dop, Siny Dop, Mark van Dijk, Lisa Bouwman, Yuri Dop, Henk Dop, Eddy Dop-van Steenderen de Kok, Eva Dop - v.d. Wal, Igor Dop, Ilona Dop-Roodhart, Justin Dop, Hannie Dop-v.d. Kamp, Goos Dop. Onderste rij zittend: Jochem Overeem, Waylon Dop, Jelmer Overeem, Dinanda Dop, Mees Dop, Sven Dop, Cea Dop-v.d. Kamp, Joshua Dop, Diny Dop-Beverwijk. Zoon Eduard en Milko konden niet aanwezig zijn.

Schilderij van Henk Dop, gemaakt in 2016 door de Eemnesser kunstenaar Helga Schouten.

was een stuk grond, achter de School met de Bijbel aan de Laarderweg, aangekocht van Jan Roodhart. Toen bleek dat het financieel niet haalbaar was heeft de Ned. Hervormde Kerk het overgenomen en de realisatie van het Hervormd Centrum werd een feit. Wel moest er nog veel zelf gedaan worden. De fundering en de vloer werden door vrijwilligers aangelegd en Henk was één van de voortrekkers. Aanemer Tijs Blom bouwde het casco en de vrijwilligers

hebben het toen afgebouwd. Hij heeft nu geen vaste verplichtingen meer maar is nog iedere dag in en om het huis bezig. Hij heeft nu alle tijd om zich met zijn grote hobby houtdraaien bezig te houden. In en om zijn huis kom je dat werk dan ook overal tegen. Ook maakte hij voor de kerk een Psalmbord en voor een school in Soest een lessenaar. Zijn groentetuin werd hem te veel. Die heeft hij aan Joop Leeuwenkamp en Henny Snel in gebruik gegeven. De overschotten uit de tuin worden op een karretje aan de weg verkocht voor een goed doel. Ook Henk is altijd druk bezig met de verkoop.

Fietsen was ook een grote hobby van Henk en Eddy, maar grote tochten zitten er niet meer in. Wel is Henk nog iedere dag bezig met timmeren en andere klusjes in en om het huis. Ook is hij altijd in voor een praatje met de wandelaars en de fietsers die over het zandpad voorbij komen, of die het verkoopkarretje van de tuin bezoeken. Een man die zich niet snel vervelt en altijd wel iets om handen heeft.

Het was een voorrecht om met hem te praten over zijn boeiende leven, en ik wil hem hartelijk bedanken voor zijn mooie levensverhaal.

Vakantie 2014 op het strand van Katwijk.

Helga Schouten portretteert geïnterviewden

De Eemnesser kunstenaar Helga Schouten is samen met de Historische Kring Eemnes aan een speciaal project begonnen. Zij heeft aangeboden om van iedereen, die voor de Historische Kring Eemnes wordt geïnterviewd een portret te schilderen. De desbetreffende persoon moet natuurlijk wel toestemming geven. Nadat het portret gemaakt is, wordt het geplaatst bij het interview van de desbetreffende persoon in het kwartaalblad van de HKE. Ook hiervoor moet de betrokkene weer toestemming geven.

Over ongeveer twee jaar hoopt Helga Schouten een mooie serie Eemnesser portretten bij elkaar te hebben. De Historische Kring Eemnes biedt haar dan de mogelijkheid aan om een expositie te houden in de Oudheidkamer.

Wie meer wil weten over dit project kan kijken op de website van Helga: www.helgaschouten.nl en dan onder "Portretten".

Humphrey Watkin Hughes

HENK VAN HEES

In de vroege ochtend van 20 februari 1944 stortte een Britse bommenwerper neer in de Eemnesser polder, net ten noorden van de Anna Louwenweg. Eén van de zeven bemanningsleden is nooit teruggevonden. Zijn lichaam bevindt zich nog steeds in de grond op de plek van de ramp. Ter herinnering aan zijn dood en die van vijf andere inzittenden is op 17 juli jl. een gedenkbord geplaatst vlakbij de plek van de ramp. Het werd onthuld door een kleindochter van de man, die niet werd teruggevonden: Humphrey Watkin Hughes. Dit artikel geeft een gezicht aan deze Humphrey.

WIE WAS DEZE MAN, DIE ZIJN LAATSTE RUSTPLAATS VOND IN ONZE MOOIE EEMNESSER POLDER?

Humphrey Watkin Hughes werd geboren op 23 januari 1916 in Llanllyfni vlakbij Penygroes in het noordwesten van Wales, in het Graafschap Gwynedd. Hij was een zoon van Richard Rhys Hughes (1873-1952) en Anne Lloyd Humphreys (1869 – 1949). Vader Richard was een Anglicaans priester. Hij was van 1917 tot 1947 Vicar van de Glanogwen Parochie in Bethesda, ongeveer 20 km. ten oosten van Llanllyfni.

Humphrey was de jongste van zes kinderen. Naast hem waren er drie broers; de oudste was Edward, geboren in 1906. Broer John werd evenals zijn vader priester. Broer Richard (geboren in 1913) ging evenals Humphrey gedurende de Tweede Wereldoorlog in het leger.

Dan waren er nog twee zusters. Margaret (Peggy) trouwde met Lionel Silburn en werd actrice. Ze zong en speelde in films; ze heeft zelfs op Westend opgetreden. Zuster Nesta trouwde met kapitein Theo Grey-Edwards. Ze hebben veel gereisd en verbleven o.a. in Birma.

Kortom Humphrey groeide op in een gezin met talentvolle en ondernemende kinderen, die wat van hun leven wilden maken.

Het gezin waarin Humphrey Watkin Hughes opgroeide:

Achterste rij v.l.n.r. Mary Swinton (nicht van zijn moeder), Captain G. Swinton (haar echtgenoot), Humphrey (1916-1944), broer Edward, broer John, Lionel Silburn (getrouwd met zus Margaret). Middelste rij v.l.n.r. broer Richard/Dick (1913-1943), moeder Anne Lloyd (1869-1949), vader Richard Rhys Hughes (1873-1952), Captain Theo Grey-Edwards (getrouwd met zus Nesta). Voorste rij v.l.n.r. zus Margaret/Peggy, Christopher Grey-Edwards (zoontje van zus Nesta), Rosemary Grey-Edwards (dochtertje van zus Nesta), Madeline Hughes (getrouwd met broer Edward), zus Nesta. Ontbreekt: Judith Hughes (geboren in 1939; dochter van Edward en Madeline Hughes). Deze foto is gemaakt in 1940 bij de pastorie van de Glanogwen Parochie in Bethesda, waar de vader van Humphrey priester was.

Voor 1940 werkte Humphrey bij de koopvaardijvloot. Met diverse boten reisde hij over de hele wereld. Zijn neefje Christopher herinnert zich uit die tijd zijn oom Humphrey. Christopher was de zoon van Humphreys zuster Nesta en haar man Theo Grey-Edwards. Wanneer zijn vader in Birma was en zijn moeder in Londen op het War Office werkte, logeerde hij in de vakanties geregeld in de pastorie van

De ouders van Humphrey Watkin Hughes. Links vader Richard Rhys Hughes met oudste zoon Edward. Rechts moeder Anne Lloyd met oudste dochter Margaret. Foto ca. 1909.

Humphrey Watkin Hughes in de keukentuin bij de Glanogwen Pastorie te Bethesda in Wales. Deze foto is gemaakt kort nadat hij op 3 september 1940 in dienst was getreden bij de RAF (Royal Air Force).

Glanogwen bij zijn grootouders. Hij ging dan vaak samen met zijn ooms Humphrey en Richard vissen en wandelen in de bergen. Hij herinnert zich Humphrey als grote grappenmaker, die altijd geintjes uithaalde met mensen. Zo heeft hij wel eens een radio-microfoon in elkaar geflanst, waarna hij net deed alsof hij de Kerstman was in een radio-uitzending.

Toen de Tweede Wereldoorlog was uitgebroken, wilde Humphrey zich inzetten bij de Luchtmacht. Op 3 september 1940 kwam hij in dienst bij de RAF (Royal Air Force). Hij meldde zich als nummer 81 bij de Operationele Trainings Eenheid en werd gestationeerd op de basis Kirmington ten noordwesten van Grimsby in het graafschap Lincolnshire, gelegen in Oost-Engeland. Hij ging daar deel uitmaken van het 166-Squadron en werd radio-telegrafist. Met het 166-Squadron heeft hij

Catherine Hughes, de vrouw van Humphrey Watkin Hughes met haar zoontje Merfyn (geboren 5 januari 1944). Deze foto is circa 1946/1947 gemaakt voor de pastorie van de Glanogwen Parochie in Bethesda.

Humphrey Watkin Hughes en zijn vrouw Catherine Hughes in de tuin van de Glanogwen Pastorie te Bethesda in Wales. Foto circa 1942.

succesvol gevlogen tijdens talloze operaties. Hij werkte zich op tot de rang van sergeant.

In diezelfde tijd was hij verliefd geworden op Catherine Hughes, een meisje uit Llanllechid, een dorp onder Bethesda. Ze had dezelfde achternaam als Humphrey, een familienaam, die erg veel voorkomt in Wales. Catherine was de dochter van een leesteenhouwer; ze had dus een heel andere achtergrond dan Humphrey. Voor haar moet de pastorie van Glanogwen indrukwekkend geweest zijn. Toen Humphrey vloog voor de RAF schreven zij elkaar dagelijks brieven. Daarin schreven ze hoe ze elkaar misten en dat ze hoopten snel te kunnen trouwen. Elke avond om precies 23.00 uur dachten ze heel sterk aan elkaar zodat ze dan het ge-

voel hadden dat ze bij elkaar waren. Op 2 november 1942 trouwden Humphrey en Catherine in de Glanogwen Church van Bethesda, waar de vader van Humphrey priester was. Gezien de oorlogssituatie konden ze niet bij elkaar gaan wonen. Catherine bleef bij haar ouders en als Humphrey even vrij was van de dienst, verbleef hij op de pastorie bij zijn ouders. Ze waren dus nooit langer dan enkele dagen bij elkaar. Ook nu weer bleven ze elkaar dagelijks schrijven. Catherine is nog enige tijd bij de Auxiliary Territorial Service in Birmingham geweest, de vrouwenafdeling van het Britse leger.

Vlak voor Kerstmis, op 24 december 1943, ontving de familie het droeve nieuws dat Richard Hughes, de broer van Humphrey was omgekomen nadat zijn vliegtuig was neergeschoten bij Frankfurt am Main. Hij vond zijn graf op de militaire begraafplaats van Hannover.

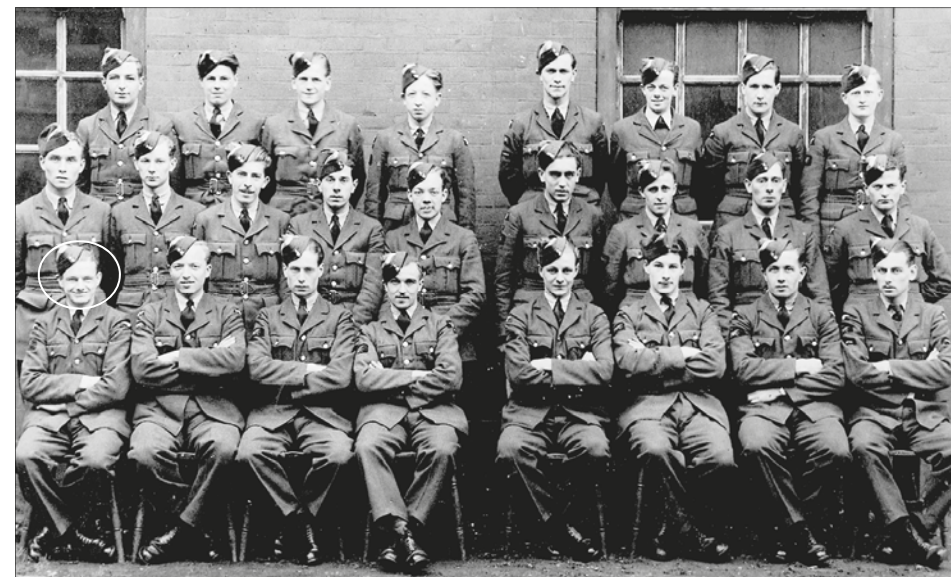
Op 5 januari 1944 werden Humphrey en Catherine de ouders van een zoon, die ze Richard Merfyn noemden. Nog geen tien dagen later, op 14 januari 1944, werd Humphrey overgeplaatst naar het 156-Squadron, dat gestationeerd was in Warboys in Huntingdonshire, ten noorden van Londen. Hij kreeg daar een speciale training bij de Pathfinders Force Navigation. Hij had speciale toestemming nodig om deze training te onderbreken zodat hij bij de doop van zijn zoontje in Wales kon zijn. Na deze training waren hij en zijn crew klaar voor de eerste operatie bij het 156-Squadron met hun Lancaster Bomber.

Die startte in de nacht van 19 op 20 februari 1944. Het 156-Squadron deed mee aan RAF bombardementen op Leipzig. Aan de operatie werd deelgenomen door 816 viermotorige bommenwerpers en 7 tweemotorige Mosquitos. Aan boord van elk vliegtuig was een bemanning van zeven personen. Humphrey vloog als radio-telegrafist met nog zes mannen aan boord van de Lancaster JA921, genaamd "Q for Queenie".

Nadat ze rond 2.30 uur hun bommen hadden afgeworpen boven Leipzig, begonnen ze de terugreis naar Engeland. Boven Osnabrück ging het echter mis! Daar ontplofte een luchtafweergranaat direct onder het vliegtuig waardoor het ruim honderd meter omhoog werd geduwd. Na controle bleek dat alle systemen nog werkten en men kon doorvliegen.

Even na 5.00 uur in de ochtend, toen ze boven Nederland, boven de Zuiderzee vlogen, ontdekte de bemanning dat de buitenste motor van de linkervleugel in brand stond. Deze brand bleek al gauw niet meer te stoppen. Men besloot naar

Squadron van Humphrey Watkin Hughes. Op de voorste rij, geheel links, zit Humphrey. Foto circa 1942.

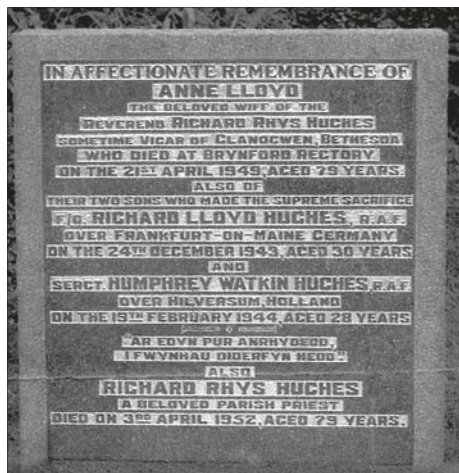

het zuiden te vliegen en boven land per parachute uit het vliegtuig te springen. Zo kwam men boven de Eemnesser polder. Juist toen de mannen wilden gaan springen, brak een deel van de linkervleugel af. Het toestel draaide zich op de rug en werd volkomen onbestuurbaar. Alleen Eddy Kryskow zag nog kans om uit het toestel te springen.

Enkele seconden later, om circa half zes, boorde het toestel zich in de weidegrond in een stuk land ten oosten van de Zuidervenweg en ten noorden van de Anna Louwenweg. Een aantal uren later werden vijf lichamen van bemanningsleden geborgen. Alleen het lichaam van Humphrey Watkins Hughes werd niet teruggevonden. Het zat waarschijnlijk al te diep in de poldergrond.

Zo eindigde het nog jonge leven van Humphrey. Hij was 28 jaar geworden en hij stierf 46 dagen na de geboorte van zijn zoon Richard Merfyn. Wat een verdriet! Hij verdween niet uit de herinnering. Zijn naam staat op het Runnymede Memorial. Dit is een gedenkteken voor alle RAF-militairen, die vermist zijn. Ook staat zijn naam op het Vrijheidsmonument aan het Plantsoen in Eemnes.

Grafsteen van Richard Rhys Hughes en Anne Lloyd. Hierop staan ook de namen van hun omgekomen zonen Richard en Humphrey vermeld.

Merfyn Hughes (1944-1992), de zoon van Humphrey, samen met zijn vrouw Rhiannon Hughes bij het Eemnesser Vrijheidsmonument aan het Plantsoen. Deze foto is gemaakt circa 1990.

Zijn weduwe Catherine hertrouwde in 1948 met Russell William Garrod, geboren in 1920. Catherine stierf in 2005. Haar tweede man leeft nog en hoopt in mei a.s. 96 jaar te worden. Merfyn, de zoon van Humphrey en Catharine trouwde met Rhiannon Hughes en ze kregen in december 1963 een dochter Ann Elisabeth. Zij zou hun enige kind blijven. Merfyn stierf in 1992, op 48-jarige leeftijd. Zijn dochter Ann Elisabeth Grenet heeft op 17 juli 2015 het herdenkingsbord onthuld op de plaats waar Zuidervenweg en Anna Louwenweg samenkomen en dat is vlakbij de plek waar de Lancaster met o.a. Humphrey Watkin Hughes in 1944 neerstortte. Dit gedenkbord is een speciale herinnering aan de zes mannen, die hun levens verloren op deze plek.

Humphrey vond zijn graf in onze mooie Eemnesser polder. Sinds enige tijd heeft de plek waar de Lancaster neerstortte een archeologische status. Dat betekent dat we ook in de toekomst respect zullen hebben voor het graf van Humphrey; een man, die zijn leven gaf voor onze vrijheid!

Met dank aan Ann Grenet voor het beschikbaar stellen van de foto's en voor alle informatie, die zij voor dit artikel verstrekke.

Kwartierstaat Antje Koppen.

MICHEL MAJOOR

Ook dit jaar presenteert de Eemnesser Genealogische Werkgroep weer een kwartierstaat. Een kwartierstaat is een overzicht van alle voorouders van een bepaald persoon. Om het niet al te onoverzichtelijk te maken gaan we hiervoor niet zo ver terug in de tijd. Vanuit de gekozen persoon kijken we vier generaties terug zodat er een overzicht ontstaat van 30 voorouders.

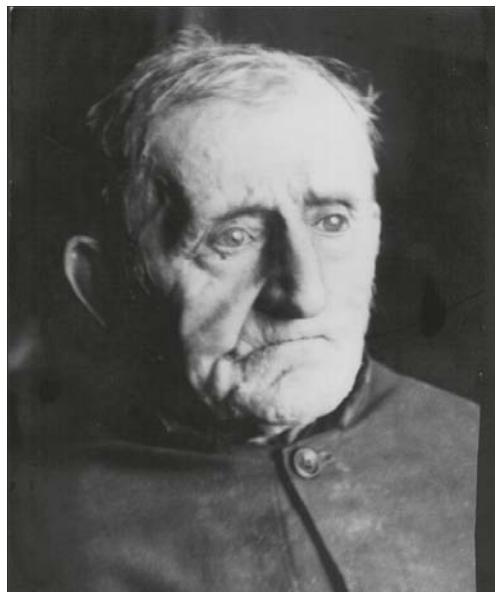
Deze keer is het de beurt aan Antje Koppen. Zij was in Eemnes een bekend dorpsfiguur.

(1) Antje Koppen is geboren op 31-8-1889 op Meentweg 91 in Eemnes als oudste dochter van Cornelis Koppen en Grietje Beukbergen. Antje was dus een echte Eemnesser dorpsfiguur. Ze liep vaak langs de weg met een kruiwagen. Menig Eemnesser zal zich haar karakteristieke verschijning nog wel herinneren: platte haren, schort voor, klompen aan, bijna tandeloos, voorzien van een stok met daarbij nogal eens een kat aan een lang touw. Zij werd ook wel "Antje Gietekeutel" genoemd. Uit overlevering weet ik dat Antje wel eens dropjes uitdeelde aan kleinere kinderen, en die dropjes bleken dan geitenkeutels te zijn. Mijn tante Cor Borsen-Koppen (thans bijna 85 jaar oud) is hier menig keer in getrapt.

Antje is nooit getrouwd geweest. Ze woonde samen met haar ouders achtereenvolgens op Meentweg 91, Meentweg 57 en in de woning Meentweg 21. Nadat haar vader was overleden werd het in feite te duur voor Antje om op Meentweg 21 te blijven wonen. Ze zocht inwoning en een dochter van Lammert Hoogeboom zocht dat ook. Antje wilde haar en haar man wel in huis hebben. Daarop kocht Lammert Hoogeboom de woning van Jan van Wijk. Zijn dochter en schoonzoon hadden onderdak en Antje kon mooi blijven wonen!

Vanaf 1957 kregen ouderen in Nederland AOW. Antje was in die tijd 68 jaar. Het geld moest ze toen gaan halen op het Eemnesser postkantoor. Ze kon niet schrijven en daarom ging buurman Kees Hensbergen (Meentweg 15) altijd met haar mee. Postbode Kees zette haar nog wel eens voor op zijn transportfiets en reed dan zo met Antje naar het postkantoor en terug.

16. Arian Huijberts Koppen, zoon van Huibert Barends Koppen en Gijsbertje Ariens Beijer Ged. Eemnes 25-08-1744, overl. Eemnes 04-04-1820 Trouwt Eemnes 29-10-1770	17. Anna Teunisse Hilhorst dochter van Teunis Lammerts Hilhorst en Peterje Isaaks van Wijk Ged. Eemnes 02-11-1746, overl. Eemnes ??-10-1810	18. Jan Corse van den Berg, zoon van Cors Jacobse van den Berg en Geertje Willems Ged. Eemnes 19-06-1752, overl. Eemnes 01-09-1801 Trouwt: Eemnes 30-1-1780	19. Peternel Tak, dochter van Jacob Willems Tak en Evertje Dirksen Bieshaar Ged. Eemnes 18-07-1757, overl. Eemnes 25-09-1806			22. Izak van Wijk, zoon van Teunis Janse van Ravenstein en Wijmtje Isaaks van Wijk Ged. Eemnes 01-12-1761, overl. Eemnes 22-04-1830 Trouwt Eemnes 03-05-1789	23. Evertje Geurtse Bosterdijk, dochter van Geurt Masen Bosterdijk en Grietje Jans Beijer Ged. Eemnes 18-09-1763, overl. Eemnes 01-01-1822			26. Anthonius Beukbergen/van Buijckbergen, zoon van Cornelis Jansen van Buijckbergen en Agatha van den Bergh Ged. Baarn 19-04-1755, overl. Baarn 08-10-1826 Trouwt Baarn 19-11-1792	27. Gijsbertje Brouwer, onwettige dochter van Jan Theunisse Brouwer en Gijsberta Lumense (Nieuwenhuizen) Ged. Baarn 16-10-1770, Overl. Baarn 27-11-1794	28. Joannes Hendriksen Fokken, zoon van Hendrik Fokking en Helena van Sijnen Ged. Soest 30-09-1756, overl. Soest 06-04-1838 Trouwt Baarn 14-11-1785	29. Grietje Harmsen Kerkhof, dochter van Hermanus Gerritse Kerkhof en Maria Tijssen Ged. Baarn 17-01-1758, overl. Soest 18-05-1790	30. Rutger Janse Kuijer, zoon van Jan Aartse Kuijer en Ida Rutgers van Vulpen Ged. Eemnes 20-01-1757, overl. Eemnes 21-01-1813 Trouwt Eemnes-Buiten 13-01-1788	31. Maria Hendriks van 't Klooster Hendrik Jacobse van 't Klooster en Grietje Berten Snellenberg Ged. Eemnes 16-08-1766, overl. Eemnes 23-10-1814
(8) Cornelis Koppen Geb. Eemnes 14-05-1787 Overl. Eemnes 12-11-1851 Trouwt Eemnes	(9) Antje van den Berg Geb. Eemnes 03-07-1791 Overl. Eemnes 20-03-1829 08-05-1814			(11) Wijmpje van Wijk Geb. Eemnes 05-06-1801 Overl. Eemnes 22-12-1836			(13) Gieppe Beukbergen Geb. Baarn 07-11-1794 Overl. Baarn 12-06-1874		(14) Harmen Fokken Ged. Soest 24-09-1786 Overl. Eemnes 06-01-1830 Trouwt Eemnes	(15) Grietje Rutgerse Kuijer Geb. Eemnes 23-06-1797 Overl. Eemnes 06-06-1873 19-05-1818					
(4) Jacobus Koppen Geb. Eemnes 22-02-1817 Overl. Eemnes 05-06-1891 Trouwt Eemnes	(5) Antje van Wijk Geb. Eemnes 21-11-1826 Overl. Eemnes 08-07-1861 05-05-1852					(6) Teunis Beukbergen Geb. Baarn 10-03-1820 Overl. Eemnes 03-12-1898 Trouwt Eemnes	(7) Gerritje Fokken Geb. Eemnes 19-02-1822 Overl. Eemnes 11-05-1879 20-11-1851								
(2) Cornelis Koppen Geb. Eemnes 25-10-1852, Overl. Eemnes 09-02-1944 Trouwt Eemnes						(3) Grietje Beukbergen Geb. Eemnes 16-03-1857, Overl. Eemnes 27-03-1932 06-05-1884									
(1)Antje Koppen Geb. Eemnes 31-08-1889, Overl. Laren 21-09-1969															

Cornelis Koppen (1852-1944), de vader van Antje Koppen. Foto's circa 1935.

Bid voor de Ziel van Zaliger
Margaretha Beukbergen
 echigenoote van
Cornelis Koppen
 Geboren te Eemnes den 16 Maart 1857, voorzien van de H. H. Sacramenten der Stervenden aldaar overleden den 27 Maart 1932 en den 30 Maart d. a. v. begraven op het R. K. Kerkhof te Eemnes.
 Benauwdheden en pijnen overvielen mij; mijne smart heeft mij geheel verdrukt en al mijn ledematen zijn vernietigd. Doch ik heb den naam des Heeren aangeroepen. Gij, o Heer, hebt mijn lijden in vreugde veranderd, opdat mijne ziel U zinge. Heer, God, in eeuwigheid zal ik U loven.
 Zij was eenvoudig en oprecht, vreesde God en week af van het kwaad. Job I: 1. Weest niet bedroefd gelijk zij die geen hoop hebben, I Thess. IV: 12 Deze beproeving heeft de Heer haar laten overkomen opdat haar geduld den nakomelingen tot een voorbeeld zou zijn. Tobias II: 12.
 Onze Vader — Wees gegroet.
 R. I. P.

Bidprentjes van:
 Margaretha Beukbergen (1857-1932),
 de moeder van
 Antje Koppen,
 en
 Cornelis Koppen
 (1852-1944), de vader
 van Antje Koppen.

Bid voor de ziel van Zaliger
CORNELIS KOPPEN
 weduwnaar van
GRIETJE BEUKBERGEN
 Geboren te Eemnes 25 Oct. 1852, voorzien van de H. H. Sacramenten der Stervenden overleden 9 Febr. 1944 en begraven 12 Febr. daaraanvolgend op het R. K. Kerkhof te Eemnes.
 Hoe eerbiedwaardig is de vlekkelooze ouderdom, die een leven van gestadige, harde arbeid bekroont. De verveelde handen, het door-groefde voorhoofd, de rug gebogen onder den last der jaren zijn de eere-teekenen, welke den man sieren, die met rijp overleg, met inspanning van al zijn krachten en met plichtsgetrouw volharding jaren achtereen den last en de hitte van den langen werkdag heeft gedragen.
 Zoo heeft hij, gebogen, niet gebroken door de jaren, in eenvoud en vlijt zijn dagen gesleten. In oprechtheid en in de vrees des Heeren was zijn levenswandel, den goeden strijd heeft hij gestreden, het geloof behouden.
 Nu laat Gij, Heer, volgens Uw woord Uw dienaar in vrede heengaan uit dit leven en bereidt hem de kroon der gelukzaligheid.
 K 1600

De woning Meentweg 21-23. Antje Koppen woonde vele jaren in het linkergedeelte met het adres Meentweg 21. Ze woonde daar ook al met haar vader.

In 1969 werd het voormalige huis van Johan en Annie Frantsen op de hoek van de Meentweg en de Laarderweg gesloopt. Toen ze daarmee bezig waren, kwam Antje er naar toe om hout te sprokkelen. Daarbij kwam ze zo ongelukkig ten val dat ze haar heup brak. Het ging toen van kwaad tot erger en kort daarop is ze in Laren in het Sint-Jansziekenhuis overleden op 21-9-1969 op 80-jarige leeftijd. Zij werd begraven in Eemnes op het RK kerkhof op 25-9-1969.

(2) **Cornelis (Kees) Koppen (1852-1944)**, trouwt Eemnes 6-5-1884

(3) **Grietje Beukbergen (1857-1932)**

De vader van Antje, Kees Koppen, was arbeider van beroep en heeft voor de gemeente Eemnes jarenlang polderwerk gedaan. Hij is geboren in 1852 op Meentweg 51. Na zijn huwelijk in 1884 met Grietje woonde hij op Meentweg 91, Meentweg 57 en tot aan zijn overlijden op Meentweg 21. Kees is ruim 91 jaar geworden en was enige tijd de oudste inwoner van Eemnes. Uit het huwelijk met Grietje zijn twee dochters geboren: Antje (zie (1)) en Gerarda (1894-1970).

Postbode Kees Hensbergen vervoerde Antje Koppen soms op zijn transportfiets. Foto circa 1965.

Voormalige herberg "Het Zwaantje" op Wakkerendijk 258. Hier woonden ook voorouders van Antje Koppen.

(4) Jacobus (Jacob) Koppen (1817-1891), trouwt Eemnes 5-5-1852

(5) Antje van Wijk (1826-1861)

Jacob Koppen was boerenknecht en arbeider van beroep. Hij is geboren in 1817. De eerste jaren van zijn huwelijk met Antje van Wijk woonde het gezin op Meentweg 51. Na de dood van Antje in 1861 hertrouwde hij in 1864 met Aartje de Zwart (1823-1899), dienstbode van beroep. Rond 1870 woonde het gezin op Meentweg 5 en later tot aan 1891 op Meentweg 29. Uit het huwelijk met Antje van Wijk zijn 5 zonen en 1 dochter geboren; uit het huwelijk met Aartje de Zwart ook nog 2 zonen. Antje van Wijk is geboren in 1826 op Meentweg 17. Zij was een dochter van de ongehuwde Wijmpje van Wijk. Antje was dienstbode van beroep, zij overleed op 34-jarige leeftijd in Eemnes.

(6) Teunis Beukbergen (1820-1898), trouwt Eemnes 20-11-1851

(7) Gerritje Fokken (1822-1879)

Teunis, afkomstig uit Baarn en zoon van een ongehuwde moeder, was werkmans van beroep en woonde ten tijde van zijn huwelijk met Gerritje Fokken in 1851 in Eemnes. Gerritje was naaister. Samen kregen zij 7 kinderen: 3 zonen en 4 dochters.

(8) Cornelis Koppen (1787-1851),

trouwt Eemnes 8-5-1814

(9) Antje van den Berg (1791-1829)

Cornelis Koppen, geboren in 1787 op Meentweg 21, was daggelder van be-

roep. Hij trouwde met Antje van den Berg en woonde met zijn gezin tot ongeveer 1830 in de woning die op de huidige plek van Meentweg 69-A heeft gestaan. Later gingen ze op Meentweg 63 en op nummer 51 wonen. Uit het huwelijk met Antje van den Berg zijn 3 dochters en 5 zonen geboren. Na het overlijden van Antje is Cornelis in 1830 hertrouwd met Willemtje Roeten (1789-1836). Dit huwelijk bleef kinderloos.

(11) Wijmpje van Wijk (1801-1836)

Wijmpje was werkster van beroep en is als ongehuwde vrouw overleden te Eemnes in 1836 op het huidige adres Meentweg 5. Aangever van het overlijden was haar broer Teunis van Wijk (1790-1865). Voor de rest is er niets bekend over deze ongehuwde Wijmpje van Wijk.

(13) Giepje Beukbergen (1794-1874)

Giepje is gedoopt in Baarn, woonde in Baarn en was werkster en naaister van beroep. Ook zij was een ongehuwde moeder. De geboorte van haar zoon Teunis in 1820 werd aangegeven door Gijsbertje Nieuwhuizen, 73 jaar oud, buiten beroep en woonachtig in Baarn. Deze voor die tijd "bejaarde" vrouw was haar grootmoeder. Helaas wordt er in de geboorteakte niet vermeld in welk huis Giepje is bevallen van Teunis. In 1828 is Giepje wederom bevallen van een zoon, genaamd Hendrik, welke maar 1 maand oud is geworden. In de overlijdensakte van deze Hendrik staat wel vermeld waar Giepje op dat moment woont, namelijk in huis nummer 115 te Zandvoort in de gemeente Baarn. In 1874 overlijdt er op 12 juni in Baarn een Grietje Beukbergen, 79 jaar oud, zonder beroep en ongehuwd. De aangevers wisten helaas niet wie haar ouders waren en waar zij was geboren. Onderzoek in het Bevolkingsregister van Baarn heeft uitgewezen dat het bij Grietje en Giepje Beukbergen om een en dezelfde persoon gaat.

Bidprentje van Gerarda Fokken (1822-1879), grootmoeder van Antje Koppen van moeders kant.

Antje Koppen (1889-1969), gefotografeerd op het Torenzicht, bij het Hervormd Centrum. Foto Gijs Elsinga, gemaakt circa 1965.

er over Huijbert Koppen verder helemaal niets bekend is behalve dat het hem en zijn gezin redelijk goed verging, vermoed ik dat Arie door familieleden van zijn moeder is opgevangen.

Op 26-jarige leeftijd trouwt hij in Eemnes met Annetje Hilhorst, dochter uit het Soester geslacht-Hilhorst, waarvan de voorouders bekend zijn tot ongeveer 1300. De achternaam Hilhorst is ontleend aan de hoeve Hilhorst. Arie en Annetje huren de boerderij "De Deel" Wakkerendijk 162 en oefenen daar het boerenbe-

(14) Harmen Fokken (1786-1830), trouwt Eemnes 19-5-1818

(15) Grietje Rutgerse Kuijer (1797-1873)

Harmen was landbouwer en afkomstig uit Soest. Rond 1823 kocht hij de herberg "t Zwaantje" op Wakkerendijk 258 in Eemnes-Binnen. Grietje Kuijer, afkomstig uit Eemnes, was tapster in deze herberg. Harmen en Grietje kregen 6 kinderen: 3 zonen en 3 dochters.

(16) Arian (Arie) Huijberts Koppen (1744-1820), zoon van Huijbert Barens Koppen en Gijsbertje Ariens Beijer, trouwt 29-10-1770

(17) Anna (Annetje) Teunisse Hilhorst (1746-1810), dochter van Teunis Lammerts Hilhorst en Petertje Isaeks van Wijk

Arie Koppen was boer en later daghuurder. Nadat zijn ouders Huijbert en Gijsbertje binnen een maand in 1759 waren overleden, bleef Arie als 15-jarige jongen alleen achter. Omdat

drijf uit tot 1779. Aanvankelijk boerden ze goed, in 1776 moest Arie 33 gulden aan consumptielasten (belasting) betalen wat naar verhouding redelijk veel was in die tijd. In de daarop volgende jaren gingen ze echter steeds minder betalen, van 33 gulden in 1776 naar 3 gulden in 1779. Dit betekent dat de zaken niet meer zo goed gingen, maar waarom dat zo is, is helaas niet bekend!

In 1779 verhuisde het gezin naar Meentweg 9 alwaar zij inwoonden. Tussen 1779 en 1804 woonden zij op verschillende adressen op de Meentweg: achtereenvolgens op nummer 9, op nummer 39, op nummer 21, wederom op nummer 9, op nummer 19, en wanneer Arie overlijdt in april 1820 woont hij op Meentweg 17. Na 1779 betaalt hij niet meer voor de consumptielasten en dat betekent dat hij "arm" is. Uit het huwelijk met Annetje Hilhorst zijn 5 dochters en 5 zonen geboren.

(18) Jan Corse van den Berg (1752-1801), zoon van Cors Jacobse van den Berg en Geertje Willems, trouwt Eemnes 30-10-1780

(19) Peternel (Nelletje) Tak (1757-1806), dochter van Jacob Willemsen Tak en Evertje Dirksen Bieshaar

Jan van den Berg was daghuurder en woonde met zijn gezin op Wakkerendijk 232. Jan en Nelletje kregen maar liefst 12 kinderen: 4 zonen en 8 dochters.

(22) Izak van Wijk (1761-1830), zoon van Teunis Janse van Ravenstein en Wijmtje Isaaks van Wijk, trouwt Eemnes 03-05-1789

(23) Evertje Geurtse Bosterdijk (1763-1822), dochter van Geurt Masen Bosterdijk en Grietje Jans Beijer

Izak is geboren in Baarn, landbouwer van beroep en overlijdt te Eemnes in 1830 op Meentweg 5. Als ouders worden in de akte genoemd: Teunis van Wijk en Wijmtje van Wijk. Eén van de aangevers is zoon Jan van Wijk (1798-1864). Bij zijn doop in 1761 staat echter vermeld dat zijn vader Teunis Janse van Ravenstein heet in plaats van Teunis Janse van Wijk. Evertje Bosterdijk, afkomstig uit Eemnes met voorouders uit Hoogland, overlijdt op nieuwjaarsdag 1822 te Eemnes op Meentweg 31. Haar man Izak van Wijk doet de aangifte. Uit het huwelijk van Izak en Evertje zijn 9 kinderen (6 zonen en 3 dochters) geboren, waarvan er 3 in 1836 overlijden.

Herberg "Het Zwaantje", in de 19^e eeuw gerund door Harmen Fokken en zijn vrouw Grietje Kuijer, ook voorouders van Antje Koppen. De herberg stond in Eemnes-Binnen op Wakkerendijk 258. Aan de gevel hangt het bord met de zwaan. Rechts nog de oude zeedijk. Foto circa 1915.

(26) **Anthonius (Teunis) Beukbergen/van Buijckbergen (1755-1826)**, zoon van Cornelis Jansen van Buijckbergen en Agatha van den Bergh, trouwt Baarn 19-11-1792

(27) **Gijsbertje Brouwer (1770-1794)**, onwettige dochter uit een relatie van Jan Theunissen Brouwer met Gijsberta Lumense (Nieuwenhuizen)

Teunis Beukbergen werd gedoopt te Baarn in 1755 als Van Buijckbergen en overlijdt te Baarn in 1826 als Beukbergen. In de overlijdensakte worden de namen van ouders en echtgenote helaas niet vermeld. In deze overlijdensakte staat wel vermeld dat hij arbeider van beroep was, overleden is in huis nummer 91 en 70 jaar oud was. Er staat ook een fout in de akte; *hij* zou een *dochter* zijn van ... (!). De ambtenaar van de Burgerlijke Stand is hier een beetje abuis geweest, of zou hij zich al in hogere sferen hebben bevonden om 11 uur 's ochtends? Van Gijsbertje Brouwer is bekend dat zij is overleden op 27-11-1794, vlak na de geboorte/doop van haar dochter Giepje. Zij is als onwettig kind in 1770 geboren te Baarn uit een relatie van Jan Theunissen Brouwer met Gijsberta Lumense (Nieuwenhuizen). Uit

het huwelijk tussen Teunis Beukbergen en Gijsbertje Brouwer zijn 3 kinderen gedoopt in Baarn tussen 1793 en 1794 (2 zonen (een tweeling) en 1 dochter). Teunis Beukbergen is niet opnieuw getrouwd na het overlijden van Gijsbertje Brouwer in 1794.

(28) **Joannes (Hannes) Hendriksen Fokken alias Fokking (1756-1838)**, zoon van Hendrik Fokking en Helena van Sijnen, trouwt Baarn 14-11-1765

(29) **Gerritje Harmsen Kerkhof (1758-1790)**, dochter van Hermanus Gerritsen Kerkhof en Maria Thijssen

Hannes Fokken is afkomstig uit Soest, zijn vrouw Gerritje Kerkhof uit Baarn. Hannes was kleermaker in Soest en vanaf 1795 was hij ook kastelein in de Soester herberg "De Teut". Hannes en Gerritje kregen samen drie zonen. Uit één zoon is nageslacht *Fokken* voortgekomen, uit een andere nageslacht *Fokking*. Gerritje kwam te overlijden in 1790; Jan hertrouwde te Soest in 1794 met Margarita (Grietje) Janse Kok.

(30) **Rutger Janse Kuijer (1757-1813)**, zoon van Jan Aartse Kuijer en Ida Rutgers van Vulpen, trouwt Eemnes 13-01-1788

(31) **Maria Hendriks van 't Klooster (1766-1814)**, dochter van Hendrik Jacobse van 't Klooster en Grietje Berten Snellenberg

Maria van 't Klooster en Rutger Kuijer woonden in het ouderlijk huis van Maria, op de Meentweg tussen de huidige nummers 109 en 111. Maria was één van de tien kinderen van Hendrik van 't Klooster, van de zogenaamde "Schilderstak". Dit omdat de nazaten van Hendrik zich niet bezig hielden met het uitoefenen van het boerenbedrijf, maar omdat zij vanaf het begin van de 19e eeuw actief waren als timmerman of huisschilder. Maria en Rutger woonden op dit adres tot aan hun overlijden in 1813 en 1814. In 1816 is de woning verkocht aan een vrouw uit Utrecht.

In deze kwartierstaat is twee maal sprake van *kwartierverlies*. Kwartierverlies is een verschijnsel in de genealogie en daar is sprake van wanneer een voorouder niet opspoorbaar is, bijvoorbeeld door een onwettige geboorte waarbij de vader niet is geregistreerd. In deze kwartierstaat is dat het geval bij Antje van Wijk en bij

Teunis Beukbergen. Beide personen hebben een ongehuwde moeder en een niet bekende vader (zie (11) en (13)). Kwartierverlies wordt regelmatig verward met het fenomeen van kwartierherhaling.

Kwartierherhaling, ook wel kwartiervdubbeling genoemd, is het verschijnsel dat eenzelfde persoon meerdere keren in een kwartierstaat voorkomt. Als deze kwartierstaat met nog twee generaties wordt uitgebreid dan doet zich ook dat verschijnsel voor, namelijk de familienamen Beijer en Van Wijk komen dan meerdere malen voor. Kwartierherhaling is onvermijdelijk: per generatie verdubbelt het aantal voorouders. Gaat men tien generaties terug, dan heeft men al meer dan 1000 voorouders. Gaat men twintig generaties terug, dan zijn het er al meer dan een miljoen, en na dertig generaties een miljard. Zo veel mensen leefden er een paar eeuwen geleden nog niet op aarde. Bovendien zijn iemands voorouders meestal beperkt tot een vrij klein gebied, zoals ook hier het geval is. De voorouders van Antje Koppen komen voornamelijk uit Eemnes, Baarn en Soest.

In deze kwartierstaat wordt ook de familienaam van de moeder een keer doorgegeven op de zoon (zie (22)). Izak van Wijk is namelijk de zoon van Teunis Janse van Ravenstein en Wijmtje Isaaks van Wijk. Meestal gaat de familienaam van vader op zoon, maar een enkele keer loopt het van moeder op zoon.

Dit waren alle voorouders van Antje Koppen tot en met haar betovergrootouders (voor zover bekend). Het overzicht bij dit artikel geeft ook nog de namen van de ouders van haar betovergrootouders.

Zou je ook wel eens je kwartierstaat uit willen zoeken of laten zoeken om die daarna te publiceren in ons kwartaalblad?
Neem dan contact op met Michel Majoor of Henk van Hees!

Wie heeft de meeste Eemnesser voorouders?

Dit is de achtste keer dat er een kwartierstaat gepubliceerd wordt in het kwartaalblad van de HKE. In 2006 is er gestart met een kleine competitie onder het motto: "Wie heeft de meeste Eemnesser voorouders?" Een Eemnesser voorouder is dan iemand, die langere of kortere tijd in Eemnes gewoond heeft.

De stand van deze competitie is nu als volgt:

Kwartierstaat van	gepubliceerd in	aantal
1) Pater Wijnand van Wegen (geb. 1934)	2008 boekje 4	29
2) Tijs Blom (1909-1970)	2007 boekje 4	28
3) Goos Hagen (1910-1974)	2014 boekje 3	27
4/5) Jan Scherpenzeel (1911-1970)	2006 boekje 4	25
4/5) Toon Koppen (1924-2001)	2012 boekje 1	25
6) Jaap Makker (1920-2002)	2013 boekje 1	23
7/8) Theo van 't Klooster (geb. 1957)	2010 boekje 4	20
7/8) Antje Koppen (1889-1969)	2016 boekje 1	20

Wie kent er nog verhalen over Antje Koppen?

Antje Koppen en haar familie staan in dit kwartaalblad centraal. Antje was in Eemnes een kleurrijke figuur! Over haar doen nog steeds allerlei verhalen de ronde. Wij willen die verhalen graag op papier zetten. Daarom vragen we iedereen, die ons meer over Antje Koppen kan vertellen om met één van ons contact op te nemen.

Michel Majoor, tel. 035-6423485; e-mail: michelmajoor@ziggo.nl

Henk van Hees, tel. 035-5389849; e-mail: info@kleinwee.demon.nl

Herdenking Zuiderzeevloed 1916

LIESBETH LEMCKERT

Woensdagavond 13 januari was het 100 jaar geleden dat de dijken langs de Meentweg geen weerstand meer konden bieden tegen het aanstormende water van de Zuiderzee met forse schade voor Eemnes als gevolg. Henk van Hees nam de 160 bezoekers in 'De Wel' met boeiende verhalen en heldere beelden aan de hand mee langs de toenmalige dijk in Eemnes. We maakten even deel uit van die bewoners die niets vermoedend het water op zich af zagen komen. We liepen mee met de mensen die hun kinderen naar het droge land brachten en hadden te doen met de mensen die hun huis deels zagen verdwijnen in het water. Burgemeester Van Benthem gaf, net als honderd jaar geleden zijn voorganger Rutgers van Rozenburg, opdracht aan de luidmeester van het Klokkenluidersgilde om de klokken van de kerken te luiden.

Sinds 1916 is er veel veranderd. De Afsluitdijk voorkomt dit soort overstromingen. Toch blijft de zorg voor de dijken doorgaan. Burgemeester Van Benthem vertelde over de taken van het waterschap en de rivierdijken die nu minstens zo belangrijk zijn om er voor te zorgen dat wij droge voeten houden in Eemnes.

In de kwartaalbladen van dit jaar zullen we aandacht blijven besteden aan deze overstroming en kunt u ook delen van het verhaal van Henk van Hees teruglezen.

Eemnesser van het jaar 2015

LIESBETH LEMCKERT

Eind december kregen we als Historische Kring Eemnes samen met de Vereniging Vrijheidsmonument de mooie prijs van BEL-nieuws.nl: de uitverkiezing tot "Eemnesser van het jaar 2015". Jan Out en ik mochten de prijs in ontvangst nemen, maar de eer valt natuurlijk heel onze Historische Kring ten deel.

Het juryrapport luidde ondermeer: "Wat deze twee stichtingen doen, is zo gericht op Eemnes. Zij hebben eigenlijk hun waarde voor de gemeenschap allang bewezen, want ze doen al jaren goed werk. Dit jaar hebben zij ervoor gezorgd dat er een gedenkbord in de Eemnesser polder kon worden onthuld om de slachtoffers van een neergestort vliegtuig in de Tweede Wereldoorlog te herdenken...."

Een mooie opsteker en iets om trots op te zijn. En vooral ook inspiratie om verder te gaan en verder te groeien. We tellen nu een kleine 800 leden en daarnaast een aantal vrienden en donateurs. Meer leden en vrienden zijn zeer welkom. Ruim 80 vrijwilligers zetten zich op alle mogelijke manieren in voor de HKE. Een enthousiaste en betrokken groep mensen, waar we trots op zijn. 80 lijkt veel maar regelmatig hebben we ook nog versterking nodig. U leest daarover elders in het kwartaalblad. Op de oproep voor bezorgers in het vorige blad hebben maar liefst vijf mensen gereageerd. Fantastisch! Ik kijk met spanning uit naar uw reacties deze keer.

ADVERTEERDERS:

Autocentrum Eemnes
Eemoptiek
Eric Hoofd schildersbedrijf
De Kaasschuur
Garage Koot
Hoveniersbedrijf Ben Makker
Groentespecialzaak Lekker Gezond
KringloopCentrum Eemnes
Notariskantoor mr. W.A. van der Sluis
Welkoop, Groen & Doen

SPONSORS:

Gooiland Beveiliging B.V. – Eemnes
Adrie Hoogland Vastgoed B.V. – Eemnes
J. van Ijken B.V. Oude Bouwmaterialen
Vrienden van de Oudheidkamer

De Historische Kring Eemnes is een door de Belastingdienst erkende Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI), waardoor belastingvrije schenkingen aan de vereniging kunnen worden gedaan.

Van onze vrienden moeten we het hebben!

‘Vrienden’ vervullen stille wensen van de HKE

Voor minimaal 15 euro p.j. kunnen leden
‘vriend’ worden van de Oudheidkamer.

Vraag inlichtingen of geef u op bij:

J. Frantsen, 035-5310442

VRIENDEN VAN DE OUDHEIDKAMER

INLEVEREN KOPIJ

Kopij

- handgeschreven of getypt in overleg met redactie,
- op drager (met afdruk) en illustratiemateriaal naar J. van Gelder, Herderstasje 12,

– per e-mail (tekst) aan:
hke-lay-out@ziggo.nl

Kopij voor het volgende
kwartaalboekje ontvangen wij graag
voor 15 mei 2016.

Zuidersingel 4
3755 AZ Eemnes
035 538 08 08

Openingstijden:
Ma: 11.00-17.00 uur
Di-Za: 10.00-17.00 uur

Gratis ophaaldienst 0800 574 64 54

WWW.KCEEMNES.NL

VERHUISD

NOTARISKANTOOR EEMNES

**ORIËNTEREND
GESPREK (30 MIN.)
GRATIS**

Mw. MR. W.A. VAN DER SLUIS – BONT

LAARDERWEG 19 – 3755 AK EEMNES
TELEFOON (035) 533 67 04 FAX (035) 533 67 05
INFO@NOTARISVANDERSLUIJ.NL WWW.NOTARISVANDERSLUIJ.NL

HOVENIERSBEDRIJF

BEN MAKKER

ROERDOMP 18
3755 GH EEMNES
T: 035-5311332
M: 06-51447934
E: BENMAKKER@PLANET.NL
W: BENMAKKER.NL

UW MAKKER IN DE TUIN
TUINONTWERP AANLEG
ONDERHOUD SIERBESTRATING